

Právnická
fakulta

Univerzita Palackého
v Olomouci

Právo pro překladatele 2

Letní semestr – 1. ročník

Mgr. Jan Grepl

- Katedra soukromého práva a civilního procesu PF UP
- jan.greplo1@upol.cz
- www.greplak.cz

Právo pro překladatele 1

- Vyučující
 - JUDr. Bronislava Coufalová, Ph.D.
 - Mgr. Jan Grepl
- Výuka
 - čtvrtek 9:45 – 11:15
- Zápočet
 - Povinná účast na seminářích (2 povolené absence)
- Zkouška
 - Písemný test (část uzavřených a část otevřených otázek)

Průběh v případě nařízení distanční výuky

- **MS Teams**
- kód týmu: **rflygj9**
- <https://teams.microsoft.com/l/channel/19%3af54e4482da4942d997c616229478c332%40thread.tacv2/Obecn%25C3%25A9?groupId=236d6b81-7023-4a96-8f53-8c6bdb93d49e&tenantId=obc2f20e-02ff-4b63-a04a-5fb58043de89>

Struktura přednášek a seminářů

1. Ústavněprávní základy organizace státu
2. TRESTNÍ PRÁVO
3. TRESTNÍ PRÁVO
4. TRESTNÍ PRÁVO
5. TRESTNÍ PRÁVO
6. TRESTNÍ PRÁVO
7. TRESTNÍ PRÁVO
8. Správní právo – Obecná část
9. Správní právo – Správní řízení I.
10. Správní právo – Správní řízení II.
11. Správní právo – Zvláštní část I.
12. Správní právo – Zvláštní část II.
13. Správní právo – Zvláštní část III.

Seznam literatury

STUDIJNÍ LITERATURA:

- SPIRIT, Michal a kol. *Základy práva pro neprávnický po rekodifikaci soukromého práva*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2015, 296 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 6. vyd. Praha: Leges, 2017, 976 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Leges, 2018, 864 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír a kol. *Obecné správní právo*. 4. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2019, 512 s.
- HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír a kol. *Správní právo procesní*. 5. vyd. Praha: 2015, 392 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo – zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2014, 496 s.
- JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, MRKÝVKA, Petr a kol. *Finanční a daňové právo*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, 492 s.

Seznam literatury

DOPORUČENÁ LITERATURA:

- OSINA, Petr. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, 240 s.
- JIRÁSEK, Jiří a kol. *Ústavní základy organizace státu*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, 368 s.
- HORÁKOVÁ, Jana. *Základy práva pro neprávnický*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, 344 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vyd. Praha: Leges, 2017, 1312 s.
- URBÁNKOVÁ, Simona. *Trestní právo hmotné a procesní. Učební materiál pro předmět Základy práva*. 1. vyd. Praha: Evangelická akademie, 2012, 69 s.
- COUFALOVÁ, Bronislava a kol. *Případové studie v trestního práva*. 1. vyd. Praha: Leges, 2018, 120 s.
- COUFALOVÁ, Bronislava a kol. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. 1. vyd. Praha: Leges, 2015, 160 s.
- JIRÁSEK, Jiří a kol. *Ústavní základy organizace státu*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, 368 s.
- RADVAN, Michal. *Daně a správa daní (online: pdf)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 130 s.

1) Ústavněprávní základy organizace státu

Ústavní právo

- Ústavní právo je souhrn principů a norem nejvyšší právní síly, které upravují základní společenské vztahy.
- Předmětem ústavního práva jsou:
 - Základy veřejné moci
 - Ústavní orgány moci
 - Základy společenské samosprávy
 - Uznání a vymezení svobody individua
 - Základy politické demokracie
 - Základy systému spravedlnosti
 - Ústavněprávní symbolika

Ústavní právo

- Ústavní právo je právní odvětví veřejného práva vymezujícím stát a obsah státní moci. Ústavní právo je tvořeno souhrnem právních norem nejvyšší právní síly určujících formu státu a vlády, rozdělení a výkon státní moci a základní práva a svobody.
- Ústavní právo je soubor všech právních norem, které upravují nejdůležitější vztahy ve státě, a to:
 - uspořádání státu
 - rozdělení a výkon státní moci
 - základní práva a svobody občanů
- Orgán ochrany ústavnosti – Ústavní soud České republiky (www.usoud.cz)
- Prameny ústavního práva
 - Ústava České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.)
 - Listina základních práva a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.) aj.

Principy v ústavním právu

Typickým příkladem vymežitelnosti i nepsaných právních pravidel lidského chování je právo obyčejové. Pro vznik právního obyčeje je nutné obecné **přesvědčení o potřebě dodržovat obecné pravidlo chování** (*opinio necessitatis*) a dále **jeho zachovávání po dlouhou dobu** (*usus longaevus, resp. longa consuetudo*). Obě tato hlediska jsou definičními hledisky i pro vymezení obecného právního pravidla (hlediskem odlišujícím obecný princip a právní obyčej je zejména míra jejich obecnosti). V systému psaného práva má přitom obecné právní pravidlo charakter samostatného pramene práva pouze *preter legem* (čili, pokud psané právo nestanoví jinak).

I v českém právu takto platí a je běžně aplikována řada obecných právních principů, které nejsou výslovně obsaženy v právních předpisech. Příkladem je právní princip, dle něhož neznalost práva neomlouvá, nebo princip nepřípustnosti retroaktivity, a to nejenom pro odvětví práva trestního. Jiným příkladem jsou výkladová pravidla *a contrario, a minore ad maius, a maiore ad minus, reductio ad absurdum* apod. Dalším, a to moderním ústavním nepsaným pravidlem, je řešení kolize základních práv a svobod principem proporcionality.

Mezi tyto obecně uznávané právní principy bez jakékoli pochybnosti patří v oblasti práva ústavního pravidla počítání času, jak jsou v evropském právním myšlení srozumitelně a smysluplně vymezena od dob římských. Tato skutečnost ústavodárci, resp. zákonodárci, nijak nebrání, aby, pokud uzná za vhodné, vymezil počítání času výslovně odlišným způsobem. Příkladem tohoto postupu českého zákonodávce v odvětví práva ústavního je § 72 odst. 2 zákona o Ústavním soudu, dle něhož lhůta počíná již dnem rozhodným pro její plynutí, a nikoli dnem následujícím, jak je obvyklé. V této souvislosti nutno poukázat i na rozdílnost dikce čl. 50 odst. 1 Ústavy, kdy lhůta počíná "ode dne", který je pro její plynutí rozhodný, a § 72 odst. 2 zákona o Ústavním soudu, dle něhož lhůta "počíná dnem", který je pro její plynutí rozhodný.

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/97

Orgány s právo tvornou pravomocí

- **Parlament ČR** (nikoliv jednotlivé komory)
- **Vláda České republiky**
- **Ministerstva** (nikoliv jednotliví ministři)
- **Ostatní ústřední správní úřady** – např. Český statistický úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Český báňský úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Český telekomunikační úřad, Národní bezpečnostní úřad
- **Česká národní banka**
- **Některé územní správní úřady** – krajské hygienické stanice, krajské veterinární správy, správy národního parku, správy chráněné krajinné oblasti
- **Orgány územní samosprávy** – rady a zastupitelstva obcí a krajů
- **Prezident ČR** – nepřímé legislativní pravomoci
- **Ústavní soud ČR** – právo rušit právní normativní akty (negativní zákonodárce)

Ústava

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních předpisů
- Soustava brzd a rovnovah (protivah) → **tripartita státní moci**
 - Charles Louise Montesquieu (O duchu zákonů), John Lock
- **Zákonodárná moc**
 - Dvoukomorový parlament
- **Výkonná moc**
 - Vláda, prezident, ministerstva, správní orgány, státní zastupitelství
- **Soudní moc**
 - Ústavní soud, Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní soudy, krajské soudy, okresní soudy; Evropský soud pro lidská práva

Zákonodárny proces

- Návrh zákon (čl. 41 Ústavy)
 - Poslanec, skupina poslanců, Senát, vláda, zastupitelstvo vyššího ÚSC
- Poslanecká sněmovna: první čtení → druhé čtení → třetí čtení
 - 1 – představení návrhu na plénu (zástupce navrhovatele), zpravodaj, rozprava
 - 2 – projednání návrhu výbory, navrhovatel, zpravodajové výborů, obecná rozprava, možnost vrátit výborům k projednání, podrobná rozprava, pozměňovací návrhy
 - možnost vzít zpět až do konce druhého čtení, později jen se souhlasem celé Sněmovny
 - 3 – opravy legislativně technických chyb, návrh na opakování druhého čtení, hlasování : návrzích na zamítnutí, pozměňovacích, o přijetí
 - schválení – nadpoloviční většina přítomných / ústavní zákon 3/5 všech

Zákonodárny proces

- **Senát:** rozeslání senátorům, klubům a výborům
 - Obecná i podrobná rozprava ve výborech
 - Nezabývat se osnovou → prezident
 - Obecná rozprava – schválení zákona / zamítnutí
 - Rozprava podrobná – pozměňovací návrhy (přednostní hlasování)
 - Neprojde-li žádný návrh, platí, že po uplynutí 30 dnů od postoupení návrhu Senátu je zákon přijat
 - Schválení zákona / vrácení zákona PS
- **Prezident republiky**
 - Prezident může zákon podepsat, nebo jej může vetovat, tedy s odůvodněním vrátit do 15 dnů Poslanecké sněmovně
 - Prezident zákon ani nepodepíše, ani jej nevrátí a zákon je tak poté vyhlášen bez jeho podpisu

Právní dualismus

- Zájmová teorie
- Mocenská teorie
- Organická teorie
- Metoda právní regulace

Veřejné právo

- Ústavní právo
- Trestní právo
- Správní právo
 - Stavební, přestupkové, cizinecké...
- Finanční (daňové) právo
- Právo sociálního zabezpečení
- Právo životního prostředí
- Mezinárodní právo veřejné
- Právo civilního procesu

Soukromé právo

- Občanské právo
 - Závazkové, rodinné, dědické...
- Právo obchodních korporací
- Pracovní právo
- Právo duševního vlastnictví
- Mezinárodní právo soukromé

Veřejné právo

- Založeno na nerovnosti zúčastněných subjektů - nadřazený subjekt má pravomoc rozhodnout o právech a povinnostech podřazeného subjektu i proti jeho vůli
- Nadřazený subjekt je orgán veřejné moci, podřazený subjekt je fyzická či právnická osoba
- Právní vztah vzniká na základě individuálního právního aktu (rozsudek, nález apod.), který je stanoven nadřazeným subjektem
- Ve veřejném právu se používají výlučně kogentní normy
- Uplatňují se zásady oficiality a legality
- Ochranu před libovůlí mocenských subjektů poskytuje správní a ústavní soudnictví - chrání zákonnost, ústavnost, a zákonně a ústavně zaručená práva podřazeného subjektu vůči těm, kdo o nich rozhodoval (správní orgány, stát jako celek)
- Mezi deliktem veřejnoprávní povahy a sankcí za něj je jen přibližná úměrnost
- K veřejnoprávním odvětvím patří ústavní, trestní, správní, finanční právo a právo sociálního zabezpečení
- Veřejnoprávní charakter mají odvětví práva procesního
- Mezinárodní právo veřejné nemá veřejnoprávní charakter, protože není součástí vnitrostátního práva, ale je specifickým právním systémem

Soukromé právo

- Založeno na rovnosti zúčastněných subjektů
- Prosazují se dispozitivní normy, kogentní normy zde lze najít, ale ty tvoří limity právních vztahů
- Má smluvní charakter - soukromoprávní vztah vzniká na základě smlouvy mezi zúčastněnými subjekty, mezi kterými musí dojít ke konsenzu, tedy jeden subjekt nemůže ukládat druhému povinnosti proti jeho vůli
- Soukromoprávní vztahy mají převážně majetkový charakter
- Konflikty mezi subjekty řeší zpravidla třetí nestranný (orgán veřejné moci - soud, rozhodce, arbitr) na základě dispoziční zásady
- Dispoziční právo žalobce (dominus litis) - žalobce v žalobě vymezuje předmět řízení, do značné míry s ním disponuje, má možnost zpětvzetí žaloby
- V případě deliktů soukromoprávní povahy je typická restituce (obnovení původního stavu), reparace (náhrada škody), resp. satisfakce v případě újmy nemajetkové
- Charakteristická je zde úměrnost mezi deliktem a sankcí za něj
- K soukromému právu se řadí občanské, obchodních korporací, pracovní, mezinárodní soukromé a obchodní právo

Ústavní zákony
+ lidskoprávní
smlouvy

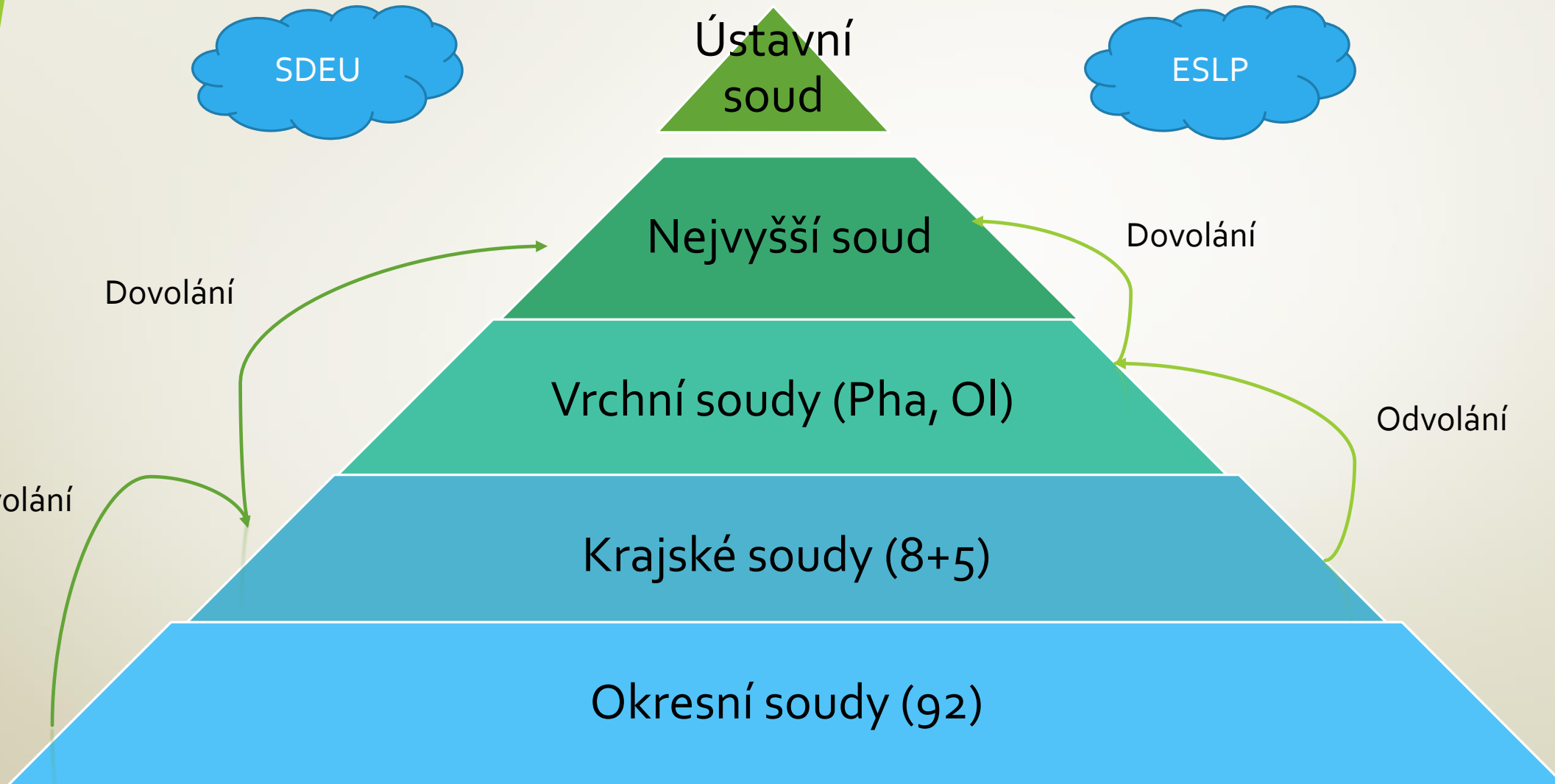

Smlouvy dle čl. 10
Ústavy

Zákony + mezinárodní smlouvy +
zákonná opatření senátu

Podzákonné právní předpisy (nařízení,
vyhlášky, OZV)

Metodiky, instrukce...

SDEU

Ústavní soud

ESLP

Nejvyšší soud

Dovolání

Dovolání

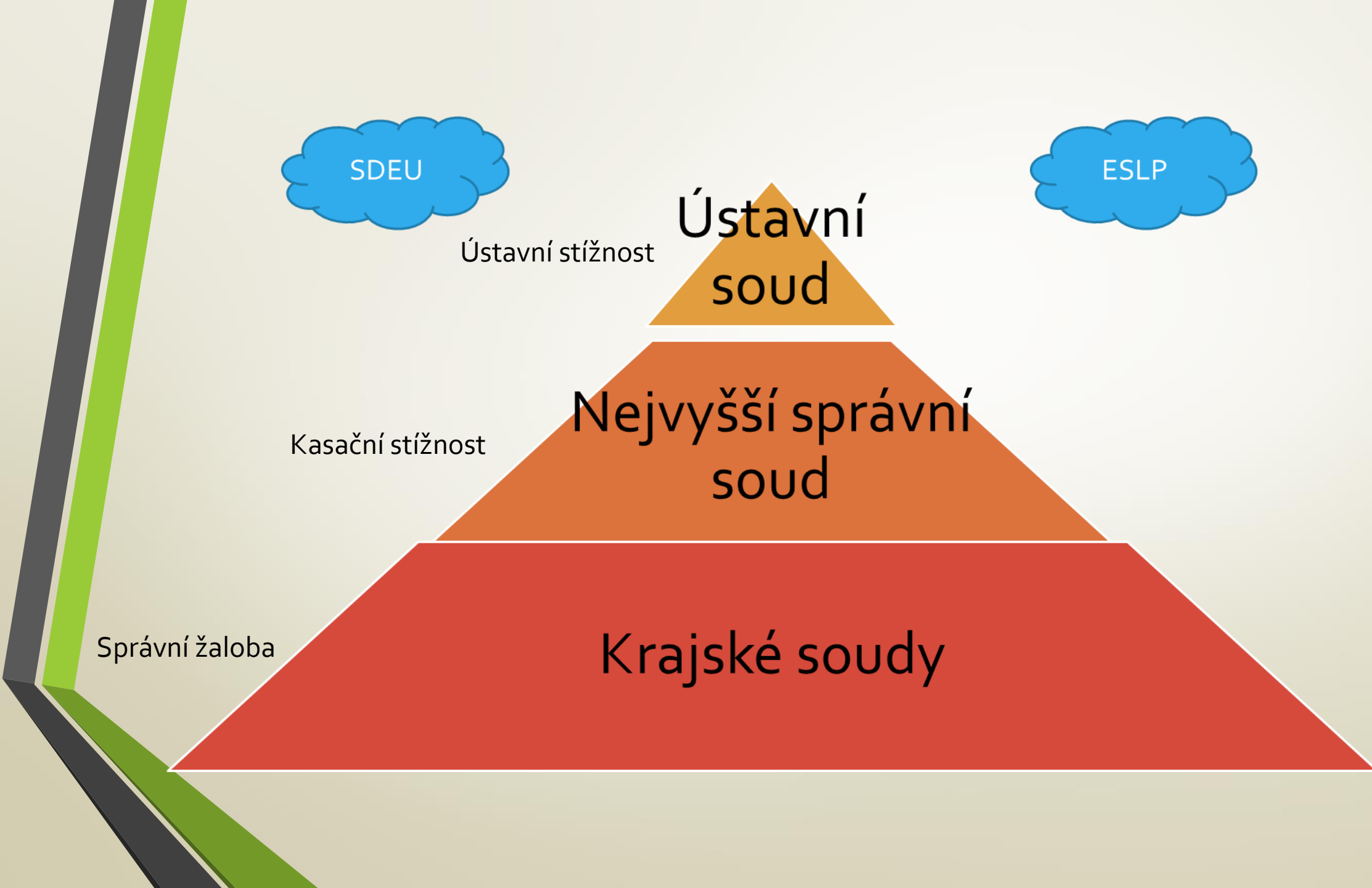
Vrchní soudy (Pha, Ol)

Odvolání

Odvolání

Krajské soudy (8+5)

Okresní soudy (92)

Soudní soustava

- Dvojinstanční řízení, tj. po vyčerpání jednoho opravného prostředku nabývá rozhodnutí právní moci; mimořádné opravné prostředky nemají vliv na právní moc, ale mohou mít vliv na vykonatelnost
- **Okresní soudy** (Městský soud v Brně, obvodní soudy v Praze): prvoinstančním soudem ve většině věcí
- **Krajské soudy** (Městský soud v Praze): prvoinstanční soudy ve složitějších věcech a ve správním soudnictví, odvolací soudy u rozhodnutí okresního soudu
- **Vrchní soudy** (v Olomouci a v Praze): odvolací soudy od rozhodnutí krajského soudu
- Soudy vrcholové soustavy (**Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, Ústavní soud**): řeší mimořádné opravné prostředky, přičemž vyčerpání všech opravných prostředků (i mimořádných) je zpravidla podmínkou pro řešení věci před Ústavním soudem

Mezinárodní soudy

- **SDEU a jiné soudy EU:** rozhodují ve věcech práva EU; rozhodnutí SDEU je v zásadě závazné pro rozhodování českých soudů
- **Evropský soud pro lidská práva:** řeší žaloby soukromých osob proti státní moci, které se týkají práv z Evropské úmluvy; významný prvek pro rozhodování českých soudů
- Další soudy, které rozhodují spory vyplývající z mezinárodního práva: Mezinárodní soudní dvůr (Haag; není obligatorním „obecným“ mezinárodním soudem), trestní tribunály ad hoc atd.

Kontrolní otázky

- Jaké jsou orgány s právotvornou pravomocí?
- Co je to tripartita státní moci a jaké jsou složky státní moci?
- Kdo je nadán tzv. zákonodárnou iniciativou?
- Může Senát Parlamentu ČR vydávat právní předpisy? Jak se nazývají? Existuje z takového práva nějaká výjimka?
- Kdo je vrchní velitel ozbrojených sil ČR?
- Jak se nazývá právní systém, ve kterém se dělí právo na soukromé a veřejné?
- Jaký je rozdíl mezi právem veřejným a právem soukromým?
- Jaký je rozdíl mezi Evropským soudním dvorem a Evropským soudem pro lidská práva? Kde sídlí?

8) Správní právo – Obecná část

Správní právo v právním řádu

- Samostatné právní odvětví práva veřejného, které tvoří soubor veřejnoprávních norem, které upravují organizaci, činnost a procesní postupy veřejné správy
- Upravuje činnost orgánů veřejné moci
- Předmětem jsou společenské vztahy, které vznikají a realizují se výkonem veřejné správy
- Hlavním předmětem správního práva je veřejná správa

Správní právo

- Soubor právních norem, které upravují činnost veřejné správy
- Veřejná správa - Co je to?
 - Správa – záměrná lidská činnost, která směřuje k naplnění nějakého účelu
 - Veřejná – ve veřejném zájmu (vs. soukromá – sleduje soukromý zájem, zejm. správa majetku)
- Správní právo součást práva veřejného
 - Nadřazenost správních orgánů vůči jednotlivci

Zásady správního práva

- Principy, nosné ideje, na kterých stojí správní právo
- Zásada
 - Ochrany veřejného zájmu
 - Autoritativnost
 - Nekodifikovanost (není jeden předpis zahrnující celé správní právo)
 - Legalita a legitimita

Dělení správního práva

- Obecné
 - Zahrnuje vše společné pro celé odvětví, vymezuje základní pojmy, jevy, právní instituty
 - Základ pro tvorbu, aplikaci a kontrolu zvláštního správního práva
- Zvláštní
 - Označováno také jako hmotné právo správní
 - Odděluje jednotlivá dílčí pododvětví správního práva
 - Např. stavební právo, právo živ. prostředí, živnostenské právo

Vztah k jiným právním odvětvím

- Ústavní právo
 - Správní právo vychází z ústavního práva
 - Ústavní právo určuje právní rámec pro fungování veřejné správy
- Trestní právo
 - Nejblíže k trestnímu právu má správní právo trestní (přestupky)
- Pracovní právo
 - Správní právo reguluje pracovněprávní vztahy ve veřejné správě

Vztah k jiným právním odvětvím

- Soukromé právo
 - Správní právo upravuje podobné instituty
 - Veřejnoprávní smlouvy (např. mezi obcemi), procesní způsobilost vázána na svéprávnost osoby
 - Správní právo se dotýká vlastnického práva
 - Katastr nemovitostí
 - Právo duševního vlastnictví

Prameny správního práva

- Označujeme zdroje, ze kterých poznáváme správní právo, zejména právní akty
- Můžeme dělit podle okruhu adresátů
 - Abstraktní
 - Individuální
- Nejrozmanitější právní předpisy dotýkající se veřejného zájmu
- Dělení:
 - Tuzemské (zákony, podzákoné právní předpisy)
 - Evropské (nařízení, směrnice EU)
 - Mezinárodní smlouvy

Abstraktní právní akty

- Směřují blíže neurčeným adresátům
- Nejrozmanitější právní předpisy dotýkající se veřejného zájmu
- Dělení právních předpisů:
 - Tuzemské (zákony, podzákoné právní předpisy)
 - Evropské (nařízení, směrnice EU)
 - Mezinárodní smlouvy

Tuzemská právní úprava

- Ústavní zákony
 - Ústava, Listina základních práv a svobod (upravují úplné základy fungování veřejné správy)
- Zákony
 - Správní řád (č. 500/2004 Sb.) – obecný předpis
 - Soudní řád správní (č. 150/2002 Sb.) – upravuje postup při přezkumu aktů veřejné správy
 - Zákon o svobodném přístupu k informacím (č. 106/1999 Sb.)
 - Zákon o veřejném ochránci práv (č. 349/1999 Sb.)
 - Stavební zákon (č. 183/2006 Sb.)

Tuzemská právní úprava

- Nařízení vlády
 - Nařízením se provádí zákon v jeho mezích (tzn. že vláda nemůže překročit meze stanové zákonem, nemůže ukládat povinnosti nad rámec zákona)
 - Generální zmocnění (srov. čl. 78 Ústavy)
- Vyhlášky ministerstev a jiných ústředních správních úřadů
 - Nutné konkrétní zmocnění v zákoně
- Nařízení a vyhlášky ÚSC
 - Závaznost pro vymezené území
 - Vydáváno na základě zákona, v jeho mezích, pokud je k tomu orgán ÚSC zmocněn a pouze v mezích takového zmocnění

Tuzemská právní úprava

- Statutární předpisy
 - Přijímají je samosprávné korporace pro úpravu vnitřních záležitostí
 - Autonomní normotvorba
 - Mohou zasáhnout pouze do vnitřních záležitostí, nezavazují vně korporace
 - Právními předpisy jsou pouze předpisy vydané ÚSC
 - Stavovské předpisy
 - Vydávané profesními komorami

Další formy právních aktů

- Veřejnoprávní smlouvy
 - Koordinační – mezi subjekty veřejné moci (např. smlouva o sloučení obcí)
 - Subordinační – mezi subjektem veřejné moci a adresátem (stavební řízení)
 - Mezi adresáty
- Opatření obecné povahy
 - Upravuje poměry konkrétní věci, avšak vůči neurčitému okruhu adresátů
 - Není ani rozhodnutím, ani právním předpisem
 - Příklady: územní plán obce, návštěvní řád parku

Evropské a mezinárodní předpisy

- Nařízení a směrnice EU
- Evropský kodex dobré správy
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech
- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
- Evropská sociální charta
- Evropská charta místní samosprávy
- Evropská úmluva o státním občanství
- Aarhuská úmluva
- Úmluva o lidských právech a biomedicíně
- Protokol o poskytování azylu státním příslušníkům členských států EU

Vnitřní předpisy a obdobné akty

- Přijímány v rámci veřejné správy a závazné pro veřejnou správu
- Vnitřní předpisy, příp. interní normativní instrukce
 - Nejsou obecně závazné
 - Nejsou pramenem práva
 - Znaky
 - Abstraktnost – netýkají se konkrétní záležitosti
 - Omezená závaznost – zavazuje pouze uvnitř
 - Vyplývá z hierarchických vztahů
 - Neoficiální publikace – např. oběžníkem
 - Soulad s právními předpisy

Technické normy a soft-law

- Nikoliv obecně závazné
- Technické normy
 - Závaznost může stanovit právní předpis
 - dle Ústavního soudu
 - ČSN – technické normy zvláštním druhem norem, ve kterých jsou upraveny velice specifické požadavky (nejsou obecně závazné)
 - Jedná se o doporučení
- Soft law
 - Různé metodiky, neformální stanoviska, doporučení
 - Není právní závaznost

Pojem veřejné správy

- Rozsah veřejné správy je upraven předpisy správního práva
- Materiální pojetí (důležitá je činnost)
 - Souhrn správních činností směřujících k dosažení určitého cíle, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím, nebo vládou
- Formální pojetí (důležité, kdo provádí)
 - Systém institucí vykonávající státní správu, přičemž se nejedná o orgány moci zákonodárné, soudní ani vládu

Nositelé veřejné moci

- Subjekty, které uplatňují veřejnou moc v rozsahu, jakém jim byla svěřena právním řádem
- Lze dělit podle toho, zda nositelem je stát, nebo jiný subjekt
 - **Státní moc** – uplatňována státem, nebo pověřeným orgánem jménem státu
 - **Samospráva**
 - Vykonávána orgány odlišnými od státu a jménem jiného subjektu
 - Územní (obce, kraje), profesní (např. ČAK), další (zejm. školská)

Vymezení veřejné správy ke státní moci

- Vůči zákonodárné
 - Zákonodárství nastavuje „mantinely“ veřejné správě, vytváří totiž právní rámec činnosti veřejné správy
- Vůči výkonné
 - Veřejná správa je jednou ze složek moci výkonné (další např. prezident, vláda aj.)
- Vůči soudní
 - Moc soudní je povolána k přezkumu aktů veřejné správy

Dělení veřejné moci

- Podle použité formy práva
 - **Vrchnostenská** – veřejná správa je vykonávána autoritativně, kdy vykonavatel je v pozici nadřazené (nerovné postavení adresáta)
 - **Fiskální** – vykonávána formou soukromého práva, rovné postavení adresáta (např. uzavření kupní smlouvy s prodejcem)
 - **Pečovatelská** – projev sociálního státu, obstarání služby veřejnosti
- Podle subjektu veřejné správy
 - **Přímá** – vykonávána státem
 - **Nepřímá** – vykonávána jinými subjekty než státem

Dělení veřejné moci

- Podle územního hlediska
 - **Celostátní** (území státu)
 - **Regionální** (území kraje)
 - **Místní** (území obce)
- Podle věcného hlediska
 - **Všeobecná** – subjekt není specializován (např. obecní a krajský úřad)
 - **Odborná** – subjekt je profilován, zabývá se určitým okruhem otázek (např. ministerstva, finanční úřad)

Základní pojmy

- **Orgán veřejné správy**
 - Nejširší pojem
 - Státní orgán, nebo jiný subjekt vykonávající státní správu nebo samosprávu
- **Orgán státní správy**
 - Užší pojem, který zahrnuje orgány vykonávající státní správu (nikoliv samosprávu)
- **Správní orgán**
 - Pojem správního řádu – orgán moci výkonné, orgán ÚSC, jiné orgány, PO a FO, kterým byl svěřen výkon veřejné správy (např. stanice technické kontroly, rybářská stráž)

Základní pojmy

- **Orgán samosprávy**

- Orgán samosprávné veřejnoprávní korporace
 - Orgán obce nebo kraje (rada obce, zastupitelstvo)
 - Orgán profesní samosprávy (sjezd delegátů ČLK)

- **Státní moc**

- Moc vykonávána jménem státu

- **Veřejná moc**

- Širší pojem než státní moc, vykonávána i orgány odlišnými od státu

Formy činnosti veřejné správy

- Orgány veřejné správy naplňují veřejnou správu prostřednictvím aktů
- Akty mají různou formu
- Dělení
 - Z hlediska vztahu k případu – abstraktní x konkrétní
 - Z hlediska počtu stran – jednostranné, dvoustranné a vícestranné
 - Z hlediska adresátů – obecné x individuální
 - Z hlediska pojetí – materiální x formální

Správní akty

- **Abstraktní** – normativní akty
 - Nařízení (státní moc)
 - Nařízení vlády, vyhlášky ministerstev, nařízení orgánů ÚSC
 - Statutární předpisy
 - Vyhlášky ÚSC, stavovské předpisy
 - Vnitřní předpisy
- **Konkrétní** – individuální akty
 - Individuální správní akty – rozhodnutí
 - Individuální služební pokyny – individuální interní akty

Faktická činnost veřejné správy

- Faktické úkony, které však mají přímé právní důsledky
- Typy
 - Faktické pokyny – vyslovení zákazu/příkazu určitého jednání, který je adresát povinen respektovat
 - Bezprostřední zásahy – odvrácení nebezpečí, které bezprostředně hrozí
 - Exekuční úkony – vynucení uložených povinností
 - Zajišťovací úkony – k zajištění průběhu/účelu určitého formálního správního procesu
 - Příbuzné instituty

Další úkony

- Úkony, které nezasahují do práv a povinností
- Osvědčení
 - Potvrzuje nesporný stav
- Ověření
 - Vidimace, legalizace, konverze
- Posudky, stanoviska, vyjádření
 - Odborný názor, závazné stanovisko
- Informační úkony
- Registrace
 - Zanesení údajů do registrů

Rozhodná kritéria pro rozlišení

- **Právní akt – výsledek činnosti právní**

- **Normativní právní akt** (=právní předpis)

- Obecnost – týká se neurčeného okruhu osob
- Abstraktnost – netýká se konkrétní věci
- Jednostrannost – není nutný konsensus

- **Individuální právní akt** (=rozhodnutí)

- Individuálnost
- Konkrétnost
- Jednostrannost

- **Správní akt**

- **Normativní správní akt**

- Obecnost
- Abstraktnost
- Podzákonost

- **Individuální správní akt**

- Individuálnost
- Konkrétnost
- Jednostrannost

Přijímání aktů ve veřejné správě

- Účast veřejné správy na zákonodárství
 - Vypracování návrhů zákonů – ministerstva a ústřední orgány správní správy
- Vydávání prováděcích právních předpisů (=nařízení)
 - Nařízení vlády a vyhlášky ministerstev
 - Nařízení obcí a krajů
- Vydávání statutárních předpisů (autonomní normotvorba)
 - Projev samosprávy → správa vlastních záležitostí
- Vydávání vnitřních předpisů

Publikování aktů veřejné správy

- Dvě stádia
 - Platnost – předpis je přijat a stává se součástí
 - Formální publikace ve sbírce zákonů, příp. jiné
 - Účinnost – předpis vyvolává účinky v něm obsažené
 - Tímto okamžikem se stává pro adresáty závazné
- Legisvakance
 - Doba mezi platností a účinností
 - Účelem je, aby adresát měl možnost seznámit se s předpisem

Organizace veřejné správy

- (De)koncentrace a (de)centralizace
 - (De)centralizace – delegace na orgány odlišné od státu (samospráva)
 - (De)koncentrace
 - Horizontální - z hlediska rozdělení funkcí na jedné úrovni
 - Vertikální - rozdělení funkcí mezi nižší a vyšší úroveň v rámci jedné organizační soustavy
- Hierarchická struktura
 - Podřízenost a nadřízenost
- Kolegialita x individualita
 - Orgány podle způsobu rozhodování
 - Kolegialita (např. vláda), individualita (např. ministerstvo)

Subjekty a vykonavatelé veřejné správy

- **Subjekty**

- Mohou jednat svým jménem v právních vztazích
- Stát a jiné veřejnoprávní korporace

- **Vykonavatelé**

- Státní správy

- Vláda
- Prezident
- Ministerstva
- Jiné ústřední správní úřady (ČÚZK, ERÚ, NBÚ...)
- Další (neústřední) správní úřady s celostátní působností (Úřad pro civilní letectví, Státní veterinární správa, SUIP...)
- Regionální (odborné) správní úřady (Plavební správa, Celní správa...)
- Veřejné bezpečnostní sbory
- Nezávislé správní úřady

- Samosprávy

- Orgány obcí a krajů a samosprávných korporací

Kontrolní otázky

- Co je to správa a veřejná správa?
- Vysvětlete rozdíly mezi orgánem veřejné moci, orgánem státní správy a správním orgánem.
- Jaký je rozdíl mezi vrchnostenskou, fiskální a pečovatelskou správou?
- Jaké znáte formy správní činnosti?
- Jaký je rozdíl mezi normativním právním aktem a individuálním právním aktem?
- Co to znamená dekoncentrace a decentralizace?

9) Správní právo – Správní řízení

Správní řízení

- **Prameny právní úpravy – obecné**
 - Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
 - Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **Prameny právní úpravy – zvláštní**
 - Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
 - (...)

Správní řízení

- Správní řízení – pojem
 - Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci **zakládají, mění** nebo **ruší** práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci **prohlašuje**, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá (§ 9 správního řádu)
 - **Správní rozhodnutí** → individuální správní akt (konkrétní osoba + konkrétní věc)
 - X právní předpis (neurčitý okruh osob + neurčitá věc)
 - X opatření obecné povahy (neurčitý okruh osob + určitá věc)
- Další formy správní činnosti
 - Vydávání osvědčení, posudků, stanovisek (např. občanský průkaz)
 - Uzavírání veřejnoprávních smluv (např. o zajišťování výkonu úkolů městské policie)
 - Vydávání opatření obecné povahy (např. územního plánu, umístění dopravní značky)

Správní řízení

- Ústavní vymezení (*ústavní enumerativnost veřejnoprávních pretenzí*)
 - Čl. 2/3 Ústavy: Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.
 - Čl. 2/4 Ústavy: Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.
 - Čl. 2/2 Listiny: Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.
 - Čl. 2/3 Listiny: Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.
- Právo na spravedlivý proces
 - Čl. 36/2 Listiny: Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby **přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak**. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.

Správní řád

- Správní řád upravuje postup **orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy** (dále jen "správní orgán").
 - 1) Orgánů moci výkonné – zákon č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon
 - 2) Orgánů územně samosprávných celků – zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
 - 3) Jiných orgánů – např. Nejvyšší kontrolní úřad, Česká národní banka, Česká advokátní komora, Česká lékařská komora atd.
 - 4) Fyzických a právnických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy – lesní stráž, rybářská stráž, stanice technické kontroly aj.

Správní řád

- Správní řád nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup (subsidiarita správního řádu, princip speciality)
- Správní řád se **nevztahuje na právní jednání** prováděná správními orgány a na **vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku** při výkonu samostatné působnosti.
 - X vydávání normativních správních aktů
 - X bezprostřední zásahy, pokyny, donucení
 - X veřejná správa vykonávaná prostředky soukromého práva → kuratelská správa

Základní zásady činnosti správních orgánů

- Správní právo (procesní) je charakteristické širokým okruhem veřejnoprávních vztahů, a vyžaduje proto časté použití neurčitých právních pojmů, k jejichž interpretaci je třeba použít základní zásady řízení.
- Správní orgány mají k dispozici správní uvážení, tedy možnost zvolit pro danou věc v dané situaci odpovídající řešení, a to v souladu s těmito zásadami.
- Každé konkrétní ustanovení upravující správní řízení je třeba vykládat v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů.
- Základní zásady jsou závazné pro činnost všech správních orgánů i při formách činnosti, které nejsou ve správním právu upraveny. Jejich nerespektování nebo opomenutí může mít za následek nesprávné nebo nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup.

Základní zásady činnosti správních orgánů

- *§ 2/1 SŘ: Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen "právní předpisy"). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.*
- *§ 2/2 SŘ: Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.*
 - **Zásada legality** (srov. enumerativnost veřejnoprávních pretenzí)
 - Postup správních orgánů musí být v souladu s právními předpisy (a mezinárodními smlouvami – srov. čl. 10 Ústavy)
 - Správní orgán může rozhodovat nebo činit jiné úkony, jen pokud mu to zákon umožňuje, a jen způsobem, který zákon předpokládá.
 - **1 As 9/2003-90:** *Právní řád České republiky tvoří jednotný celek, jehož jednotlivé části jsou spolu ve vzájemných systémových souvislostech. Konkrétní pravidlo chování proto bývá vyjádřeno často nikoliv v jediném předpise, ale v několika předpisech, případně, neposkytuje-li jeden právní předpis jednoznačnou odpověď na určitou právní otázku, je nezbytné vyložit ji v systémových souvislostech s předpisy ostatními tak, aby tato otázka byla spravedlivě a rozumně zodpovězena.*

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 2/3 SŘ: *Správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen "dotčené osoby"), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.*
 - Úzce souvisí se zásadou legality
 - Zásah do oprávněných zájmů dotčených osob → postavení účastníka řízení
 - § 27/2 SŘ: *Účastníky jsou též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech.*

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 2/4 SŘ: *Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.*
 - Zásada legitimního očekávání, resp. řádného odůvodnění rozhodnutí
 - Souladnost s veřejným zájmem a okolnostmi případu

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 3 SŘ: *Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
 - Zásada **omezené materiální pravdy**
 - X formální pravda (sporné řízení – shodné tvrzení účastníků), X úplná materiální pravda
 - Nejedná se o povinnost zjištění úplného stavu věci, ale o zjištění stavu, o kterém nejsou pochybnosti → který umožňuje ve věci rozhodnout.
 - Správní orgán je **z úřední povinnosti** (i bez návrhů účastníků řízení) povinen provést všechny potřebné důkazy k tomu, aby zjistil (skutkový) stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
 - X **sporné řízení** (§ 141/4 SŘ – vychází z navržených důkazů, může provést jiné, shodná tvrzení účastníků řízení, subsidiarita výslechu účastníka, smír, vázanost odvoláním)
 - Správní orgán má povinnost poskytnout účastníkům řízení příležitost se k provedeným důkazům vyjádřit a navrhnout další důkazní návrhy

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 4/1 SŘ: *Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.*
 - **Služba veřejnosti, zdvořilost**
 - Politická proklamace?
 - Správní řízení probíhá podle zásad slušného chování, etických a jiných zásad
 - **Zásada součinnosti**
 - Vzájemná součinnost mezi správními orgány a součinnost správních orgánů s účastníky
 - Oznamovací povinnost orgánů veřejné moci
 - Vysvětlovací povinnost adresátů právních norem

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 4/2 SŘ: *Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.*
 - Poskytování poučení o procesních právech (x hmotněprávní poučení)
 - **6 A 96/2002-34:** *Z § 3 odst. 2 správního řádu [nyní § 4/2 SŘ] (povinnost součinnosti správních orgánů s účastníky řízení) nelze dovozovat právo účastníka řízení být předem informován o tom, **jakými konkrétními úvahami** bude správní orgán veden při použití právních předpisů, na základě nichž bude rozhodovat o konkrétní výši pokuty, tj. jaké skutečnosti budou nakonec po skončení dokazování při stanovení výše pokuty přičítány účastníkovi řízení k tíži a v čem budou naopak spatřovány okolnosti polehčující; taková povinnost je správnímu orgánu podle § 47 odst. 3 správního řádu ukládána až v rámci odůvodnění samotného rozhodnutí.*

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 4/3 SŘ: *Správní orgán s dostatečným předstihem uvědomí dotčené osoby o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práv a neohrozí-li to účel úkonu.*
 - Součinnost správního orgánu s účastníky řízení
 - Ohrožení účelu úkonu → např. nařízení předběžného opatření
 - § 61/1 SŘ: *Správní orgán může z moci úřední nebo na požádání účastníka před skončením řízení rozhodnutím nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby byly **zatímně upraveny poměry účastníků**, nebo je-li **obava, že by bylo ohroženo provedení exekuce**. Předběžným opatřením lze účastníkovi nebo jiné osobě přikázat, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco strpěl, anebo zajistit věc, která může sloužit jako důkazní prostředek, nebo věc, která může být předmětem exekuce.*
- § 4/4 SŘ: *Správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.*
 - Souvisí se zásadou součinnosti, povinnost umožnění výkonu práv

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 5 SŘ: *Pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.*
 - **Zásada odstranění rozporů**
 - Předpokladem je, že rozpory brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.
 - Nejedná se o správní smír jako způsob vyřízení věci (x sporné řízení - § 141/8 SŘ)

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 6/1 SŘ: *Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).*
 - **Zásada rychlosti a procesní ekonomie**
 - Lhůty pro vydání správního rozhodnutí: bezodkladně → do 30 dnů → prodloužení o dalších 30 dnů (ústní jednání, místní šetření, předvolání / předvedení, složitý případ) + prodloužení (příprava znaleckého posudku, doručování do ciziny)
 - Institut **autoremedury** (§ 87 SŘ → plně vyhoví, absence újmy účastníkovi x souhlas)
 - **Ochrana před nečinností** (§ 80 SŘ) → opatření proti nečinnosti nadřízeným správním orgánem z moci úřední (příkaz rozhodnout, atrakce (x ÚSC), pověření jiného SO (x ÚSC), prodloužení lhůty)

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 6/2 SŘ: *Správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Správní orgán opatřuje podklady přednostně s využitím úřední evidence, do níž má přístup. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis.*
 - § 136/1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti: *Právnícká nebo fyzická osoba je jako **zaměstnavatel** povinna mít v místě pracoviště **kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu.** Splnění povinnosti podle věty první se nevyžaduje, splnil-li zaměstnavatel **povinnost oznámit okresní správě sociálního zabezpečení den nástupu zaměstnance do zaměstnání,** které mu založilo účast na nemocenském pojištění podle zákona o nemocenském pojištění.*

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 7/1 SŘ: *Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou.*
 - Zásada rovnosti, nestrannosti
 - Rovnost v přístupu k právům
 - Pokud jednomu účastníkovi umožní učinit úkon v řízení, nesmí jinému takovou možnost odepřít
 - Informovanost o postupech v řízení či provádění úkonů vůči všem účastníkům stejně

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 7/2 SŘ: *Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění.*
 - Účastníci řízení jsou si rovni v těch procesních právech a procesních povinnostech, které jim zákon přiznává, resp. ukládá.
 - Rozsah procesních práv a povinností jednotlivých účastníků řízení závisí na jejich hmotněprávním poměru k věci, která je předmětem správního řízení (srov. § 27 SŘ).
 - Nestrannost správního orgánu – správní orgán nesmí procesně zvýhodňovat jednoho účastníka před druhým (např. poškozeného před pachatelem)
 - Příklad opatření k zajištění rovnosti → ustanovení opatrovníka účastníkovi, který nemá zákonného zástupce (§ 32 odst. 2 písm. a) SŘ)

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 8/1 SŘ: *Správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Na to, že současně probíhá více takových postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci, je dotčená osoba povinna správní orgány bezodkladně upozornit.*
 - Souladnost postupů
 - Společné řízení (§ 140 SŘ)
 - Vydání závazného stanoviska a rozhodnutí vázané závazným stanoviskem (§ 149 SŘ)

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 8/2 SŘ: *Správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy.*
 - **Zásada dobré správy**
 - Správní orgány vzájemně spolupracují a mají oznamovací povinnost.
 - Dobrá správa = chování orgánů státní správy, které jim nepředepisuje přímo zákon, ale které po nich adresáti právních norem mohou spravedlivě požadovat.

Základní zásady činnosti správních orgánů

- Definice deseti znaků dobré správy Veřejného ochránce práv
 - Dodržování právního řádu
 - Nestrannost
 - Včasnost
 - Předvídatelnost
 - Přesvědčivost
 - Přiměřenost
 - Součinnost
 - Odpovědnost
 - Otevřenost
 - Vstřícnost

Základní zásady činnosti správních orgánů

- § 177/1 SŘ: Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, **kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije**, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.
 - § 20/4 zákona o svobodném přístupu k informacím (zákon č. 106/1999 Sb.): Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se při postupu podle tohoto zákona a) pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti, b) pro odvolací řízení, c) pro vykonatelnost příkazu poskytnout informace, a d) v řízení o stížnosti pro počítání lhůt, doručování a náklady řízení ustanovení správního řádu; dále se při postupu podle tohoto zákona použijí ustanovení správního řádu **o základních zásadách činnosti** správních orgánů, ustanovení o ochraně před nečinností, v rozsahu § 16b ustanovení o přezkumném řízení a ustanovení § 178; v ostatním se správní řád nepoužije
 - § 192/2 stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb.): Na postupy a řízení se **použijí ustanovení správního řádu**, pokud tento zákon nestanoví jinak.
 - § 262 daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb.): Při správě daní se **správní řád nepoužije**.
 - X základní zásady správy daní (§ 5 až 9 daňového řádu)

Další zásady správního řízení

- Zákaz zneužití správního uvážení
- Zásada jednotnosti správního řízení (x koncentrace řízení § 36/1 SŘ)
- Zásada ochrany dobré víry
- Zákaz reformace in peius

Subjekty správního řízení

- Správní orgány
- Účastníci správního řízení
- Dotčené orgány (odborné orgány, závazná stanoviska, orgány ÚSC)
- Další osoby zúčastněné na řízení (svědci, znalci, tlumočníci, osoby v rámci výkonu rozhodnutí – plátcí mzdy, peněžní ústavy...)

Správní orgány

- **Pravomoc**

- Souhrn oprávnění, jimiž je správní orgán vybaven a právních povinností, jež jsou správnímu orgánu uloženy, tj. okruh práv a povinností, které správní orgán pro potřeby plnění úkolů a řešení otázek má a jimž disponuje.
- Úřady vybavené pravomocemi veřejné správy nazývá správní řád správními orgány.
- Pravomoci ve správním řízení se přitom vztahují jen na činnosti, které souvisejí s rozhodováním o subjektivních veřejných právech a povinnostech.
- X **Příslušnost** je kategorií procesního práva, která navazuje na pojem pravomoc orgánu veřejné moci ve spojení s povinností projednat určitou věc nebo učinit určitý úkon (věcná, funkční, místní).

Správní orgány

- **Věcná příslušnost**

- Který konkrétní správní orgán je povolán jednat a rozhodovat v určitých druhově určených věcech (formou konstitutivního nebo deklaratorního správního aktu)
- Je stanovena zákonem nebo na základě zákona (např. statut hlavního města Prahy), nejčastěji je určena zvláštními zákony na jednotlivých úsecích státní správy
- Např. správa kultury, správa školství, vnitřní správa atp.
- Následky nedostatku věcné příslušnosti → nezákonnost až nicotnost rozhodnutí

- **Funkční příslušnost**

- V rámci vnitřně strukturovaných správních úřadů nebo právnických osob může existovat více správních orgánů (městský úřad – oddělení přestupků, živnostenské)
- Je třeba určit, který konkrétní článek bude rozhodovat – zvláštní určení věcné příslušnosti
- Význam – orgány obce, kraje, samosprávné komory, ústředního správního orgánu

Správní orgány

- **Místní příslušnost**

- Který konkrétní správní orgán (věcně příslušný) téhož stupně je určen jednat a rozhodovat v druhově určených věcech
- Rozhodující jsou okolnosti k okamžiku zahájení řízení:
 - a) řízení týkající se činnosti účastníka → příslušnost dle místa činnosti
 - b) řízení týkající se nemovitosti → příslušnost dle polohy nemovitosti (katastru)
 - c) účastníkem podnikající fyzická osoba → místo podnikání dle veřejné evidence
 - d) ostatní řízení týkající se nepodnikající fyzické osoby → adresa trvalého pobytu, resp. místo posledního známého pobytu na území ČR
 - e) ostatní řízení týkající se právnické osoby → místo sídla neb organizační složky v ČR
- Speciální úpravy dle zvláštních zákonů (např. přestupkový zákon – místo spáchání)

Správní orgány

- Postoupení pro věcnou či místní nepříslušnost (§ 12 SŘ)
- Dožádání (§ 13 SŘ) – úkon s obtížemi / neúčelnými náklady / vůbec
- Vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci (§ 14 SŘ) – poměr k věci / účastníkům / zástupcům zájem na výsledku řízení (námitka, povinnost)
- Vedení řízení (§ 15), jednací jazyk (§ 16), spis (§ 17), protokol (§ 18)
- Doručování (§ 19) – doručuje SO, který listinu vyhotovil
 - Prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky
 - Doručení samotným správním orgánem
 - Prostřednictvím provozovatele poštovních služeb
 - Na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu udanou účastníkem (potvrzení)
 - Doručování veřejnou vyhláškou, úřední deska, doručování do vlastních rukou

Účastníci správního řízení

- Účastníky řízení jsou (§ 27/1 SŘ):
 - A) v řízení o žádosti žadatel a **další dotčené osoby**, na které se *pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu*;
 - B) v řízení z moci úřední dotčené osoby, jimž má *rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají*.
- Účastníky jsou **též další dotčené osoby**, pokud mohou být rozhodnutím přímo *dotčeny ve svých právech nebo povinnostech* (§ 27/2 SŘ).
- Účastníky jsou rovněž **osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon**. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, mají postavení účastníků podle odstavce 2, ledaže jim má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají; v tom případě mají postavení účastníků podle odstavce 1 (§ 27/3 SŘ).

Účastníci správního řízení

- **V pochybnostech se osoba považuje za účastníka řízení (§ 28/1 SŘ)**
 - Za účastníka bude v pochybnostech považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak.
 - O tom, zda osoba je či není účastníkem, vydá správní orgán **usnesení**, jež se oznamuje pouze tomu, o jehož účasti v řízení bylo rozhodováno, a ostatní účastníci se o něm vyzoomí.
 - Postup podle předchozí věty nebrání dalšímu projednávání a rozhodnutí věci.
- **Zmeškání úkonu vyloučeným účastníkem (§ 28/2 SŘ)**
 - Jestliže osoba, o níž bylo usnesením rozhodnuto, že není účastníkem, podala proti tomuto usnesení odvolání, jemuž bylo vyhověno, a mezitím **zmeškala úkon**, který by jako účastník mohla učinit, je oprávněna tento **úkon učinit do 15 dnů od oznámení rozhodnutí o odvolání**; ustanovení § 41 odst. 6 věty druhé platí obdobně.

Účastníci správního řízení

- **Procesněprávní subjektivita** → dle právní osobnosti / komu ji zákon přiznává
- **Procesní způsobilost** → v rozsahu svéprávnosti (x PO)
 - Osoby omezené ve svéprávnosti nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení.
 - Správní orgán může dát příležitost fyzické osobě, která nemá procesní způsobilost, aby se v průběhu řízení k věci vyjádřila.
 - V řízení, jehož účastníkem je **nezletilé dítě**, které je schopno formulovat své názory, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn názor nezletilého dítěte ve věci. Za tím účelem správní orgán poskytne dítěti možnost, aby bylo vyslyšeno buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce nebo příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Vyžaduje-li to zájem dítěte, lze jeho názor zjistit i bez přítomnosti rodičů nebo jiných osob zodpovědných za výchovu dítěte. V takovém případě správní orgán k úkonu přibere jinou vhodnou dospělou osobu. K názoru dítěte správní orgán přihlíží s přihlédnutím k jeho věku a rozumové vyspělosti.
 - Nedostatek → zastoupení zákonným zástupcem nebo opatrovníkem (ustanovení § 32/2/a)

Účastníci správního řízení

- **Úkony právnické osoby** → dle občanského soudního řádu (§ 21 OSŘ)
 - Člen statutárního orgánu (předseda / pověřený člen statutárního orgánu)
 - Zaměstnanec pověřený statutárním orgánem
 - Vedoucí odštěpného závodu ve věci týkající se tohoto závodu
 - Prokurista, pokud podle prokury může jednat samostatně
 - Osoby určené zvláštním zákonem, nucený správce
- Zákaz střetu zájmů zástupce a zastoupeného.
- Povinnost prokázat oprávnění jednat za právnickou osobu.
- V téže věci může za právnickou osobu současně jednat jen jediná osoba.
- **Stát** → Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, organizační složka státu příslušná podle zvláštního právního předpisu

Účastníci správního řízení

- **Zastoupení účastníka řízení**

- Zákonný zástupce
- Opatrovník
- Zmocněnec (písemná plná moc, substituční doložka, doručování zmocněnci)
- Společný zástupce a společný zmocněnec (shodný zájem většího počtu účastníků)

- **Ustanovení opatrovníka správním orgánem (§ 32/2 SŘ)**

- Nemá zákonného zástupce / opatrovníka
- Osobám, kterým brání jiná právní překážka, aby v řízení samy činily úkony, jestliže si nezvolily zmocněnce
- Osobám neznámého pobytu (nelze doručovat), neznámé osoby...

Úkony účastníků řízení

- Nestanoví-li správní řád jinak, jsou účastníci oprávněni **navrhovat důkazy a činit jiné návrhy** po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí; správní orgán může usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy.
- Účastníci mají právo **vyjádřit v řízení své stanovisko**. Pokud o to požádají, poskytne jim správní orgán **informace o řízení**, nestanoví-li zákon jinak.
- Nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost **vyjádřit se k podkladům rozhodnutí** (§ 36/3 SŘ)
 - X žadatel, jehož žádosti v plném rozsahu vyhovuje, vzdal se práva vyjádřit se k podkladům.
 - Utajované skutečnosti → možnost seznámit se jen v rozsahu, který nezmaří účel utajení, jinak se sdělí alespoň v obecné rovině, jaké skutečnosti z takových podkladů vyplývají.
- Právo na konzultace s podpůrcem, povinnost předložit průkaz totožnosti.

Podání účastníka řízení

- Podání je **úkonem vůči správnímu orgánu** a posuzuje se dle **svého obsahu bez ohledu na své pojmenování** (§ 37 SŘ).
- Z podání musí být patrné **kdo jej činí**, které **věci se týká** a co **se navrhuje**.
 - Předsedané identifikační údaje (IČO, sídlo, adresa pro doručování...)
 - Označení správnímu orgánu, jemuž je adresováno
 - Podpis osoby, která podání činí (lze doporučit i datum podání)
- **Vady nebo nedostatky** → výzva k odstranění + přiměřená lhůta (pomoc)
- Učinění podání: písemně, ústně do protokolu, elektronicky, technické prostředky (telefax, elektronická síť... → doplnění do 5 dnů)

Správní spis, protokol, nahlížení

- **Spis** → zakládá se v každé věci, spisová značka (§ 17 SŘ)
 - Obsah: protokoly, záznamy, rozhodnutí, další písemnosti
 - Přílohy: důkazní prostředky, obrazové a zvukové záznamy...
 - **Soupis všech součástí spisu**, včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy
 - Ochrana utajovaných informací (odděleně mimo spis)
- **Protokol** (§ 18 SŘ)
 - O ústním jednání, dokazování (výslech svědka, znalce, důkaz listinou...) / **záznam** (obraz / zvuk)
 - Místo, čas, označení úkonů, identifikace přítomných, vylíčení úkonů, označení správního orgánu, identifikace oprávněné úřední osoby
 - Podpis: oprávněná úřední osoba, zapisovatel, osoby přítomné úkonu
 - Zaznamená se: odepření podpisu, důvody odepření, námitky proti obsahu protokolu
 - Stížnost proti obsahu protokolu (§ 175 SŘ), oprava zřejmých nesprávností (čitelnost původního záznamu)
- **Nahlížení do spisu** (§ 38 SŘ)
 - Účastník a zástupce / osoba s právním zájmem nebo s jiným vážným důvodem
 - Právo na pořízení výpisů nebo kopií – činí SO, postup u nevidomých

Lhůty a počítání času

- **Určení lhůty účastníkovi řízení**

- Správní orgán účastníkovi určí **přiměřenou lhůtu** k provedení úkonu, pokud ji nestanoví zákon a je-li toho zapotřebí. Určením lhůty **nesmí být ohrožen účel řízení** ani **porušena rovnost účastníků**. Usnesení o určení lhůty se oznamuje pouze tomu, komu je určena, popřípadě i tomu, jehož se jinak přímo dotýká.
- Lhůtu určenou správním orgánem může na žádost účastníka správní orgán za podmínek stanovených v odstavci 1 usnesením **přiměřeně prodloužit**.

- **Pravidla pro počítání času**

- Do běhu lhůty se nezapočítává den, kdy došlo k rozhodnuté skutečnosti (x hodiny)
- Lhůta podle týdnů, měsíců a let → poslední den shodný s označením (x konec měsíce)
- Konec lhůty na sobotu, neděli, svátek → nejbližší následující pracovní den
- Zachování lhůty v poslední den: poštovní podání, podání u nadřízeného SO
- V pochybnostech se lhůta považuje za zachovalou

Lhůty a počítání času

- **Navrácení v předešlý stav** (§ 41 SŘ)
 - Prominutí zmeškání úkonu (nejpozději při ústním jednání, v určité lhůtě, po zpětvzetí)
 - Do 15 dnů (nejpozději do 1 roku) ode dne pomnutí překážky (důvodem jen závažné důvody, které nastaly bez zavinění účastníka), spojení se zmeškaným úkonem
 - Možnost přiznání **odkladného účinku** → podateli hrozí závažná újma + nevznikne újma způsobená dotčením práv nabytých v dobré víře nebo dotčením veřejného zájmu převyšující újmu hrozící podateli
 - Správní orgán **nepromine** → újma dotčením práv nabytých v dobré víře / veřejného zájmu převyší újmu hrozící podateli
 - Správní orgán **promine** → doplní řízení ve smyslu úkonu, jehož zmeškání prominul

Postup před zahájením řízení

- **Přijímání podnětů k zahájení řízení z moci úřední (§ 42 SŘ)**
 - Povinnost přijímat podněty, pokud podatel požádá, vyrozumí SO do 30 dnů
- **Odložení věci v řízení o žádosti (§ 43 SŘ)**
 - Úkon zjevně není žádostí, nelze určit podatele žádosti, SO není věcně příslušný
- **Podání vysvětlení (§ 137 SŘ)**
 - K prověření oznámení, ostatních podnětů a vlastních zjištění pro zahájení řízení
 - Jen pokud skutečnosti nelze zjistit jiným úředním postupem
 - Povinnost každého dostavit se k podání vysvětlení (x pořádková pokuta až 5.000,- Kč)
 - Záznam o podání vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek
- **Zajištění důkazu (§ 138 SŘ)**
 - Z moci úřední / na žádost – obava, že později důkaz nebude možné provést / obtíže

Zahájení řízení

- **Řízení o žádosti** → dnem dojití žádosti
 - Zpoplatnění řízení správním poplatkem (zák. č. 634/2004 Sb.) → výzva → zastavení
- **Řízení z moci úřední** → oznámením o zahájení řízení účastníkům
- **Překážky řízení** → zastavení řízení (§ 48 SŘ + § 66/1/e SŘ)
 - **Listispace** – zahájení řízení v téže věci z téhož důvodu u jiného správního orgánu
 - **Rei iudicata** – předcházející rozhodnutí v téže věci (právo, povinnost jen jednou)
- **Přerušení řízení** (§ 64 SŘ): výzva k odstranění nedostatků, výzva k zaplacení správního poplatku, probíhá řízení o předběžné otázce, opatrovník...
- **Zastavení řízení** (§ 66 SŘ): zpětvzetí žádosti, nepřípustná žádost, neodstranění vady podání, nezaplacení správního poplatku, překážka řízení, žádost se stala bezpředmětnou...

Ústní jednání

- **Kdy se ústní jednání nařizuje (§ 49 SŘ)?**
 - Stanoví tak zákon, je to třeba ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků
 - Pokud nehrozí nebezpečí z prodlení, vyzoomění alespoň 5 dnů předem
- Ústní jednání je neveřejné (x zákon či SO určí jinak)
 - Možná účast podpůrce i u neveřejného jednání
 - Účast: účastník, právní zástupce, tlumočník (pro účastníka)
 - Účast po jistou část: svědek, znalec, tlumočník (pro svědka)
- Protokol z jednání

Dokazování

- **Podklady pro vydání rozhodnutí:** návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé z úřední činnosti, podklady od jiných SO, obecně známé skutečnosti
 - SO je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu.
 - V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je SO povinen i bez návrhu zjistit **všechny rozhodné okolnosti** svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.
 - Pokud zákon nestanoví, že **některý podklad je pro správní orgán závazný**, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.
- **Účastníci jsou povinni označit důkazy** na podporu svých tvrzení. Správní orgán **není návrhy účastníků vázán**, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.

Dokazování

- K provedení důkazů lze užít **všech důkazních prostředků**, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy.
 - Listiny, ohledání, svědecká výpověď a znalecký posudek.
- O provádění důkazů mimo ústní jednání musí být **účastníci včas vyrozuměni**, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování.
- Je-li v souladu s požadavky § 3 zjištěna skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne.
- V řízení navazujícím na výkon kontroly, ve kterém je účastníkem řízení kontrolovaná osoba, **není třeba provádět protokolem o kontrole**, který je podkladem rozhodnutí o přestupku, dokazování.

Zajištění účelu a průběhu řízení

- Pouze v případech, kdy to vyžaduje, a v rozsahu, v jakém to vyžaduje zajištění průběhu a účelu řízení!
 - **Předvolání** (§ 59 SŘ) – nutná účast při úkonu (písemné, alespoň 5 dnů předem)
 - **Předvedení** (§ 60 SŘ) – účastník nebo svědek se bez omluvy nedostaví (PČR, MP ÚSC)
 - **Předběžné opatření** (§ 61 SŘ) – potřeba zatímní úpravy poměrů / ohrožení exekuce
 - **Pořádková pokuta** (§ 62 SŘ) – až do výše 50.000,- Kč (nedostaví se, ruší pořádek, neuposlechne pokynu, učiní hrubě urážlivé podání), rozhodnutí, moderace
 - **Vykázání z místa konání úkonu** (§ 63 SŘ) – nepřístojným chováním ruší úkon, předchozí upozornění, usnesení s poučením o následcích (předvedení), nelze vlastníka

Správní rozhodnutí

- Rozhodnutím správní orgán v určité věci **zakládá, mění** nebo **ruší** práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci **prohlašuje**, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech **rozhoduje o procesních otázkách**.
 - Vyhotovuje se v **písemné formě** (x zákon stanoví jinak – vyhlášení, záznam do spisu).
 - **Ústně vyhlášené** rozhodnutí SO potvrdí písemně, pokud tak účastník požaduje.
- Rozhodnutí obsahuje **výrokovou část, odůvodnění a poučení** účastníků.
 - **Výrok**: řešení otázky, právní ustanovení, označení účastníků, lhůta ke splnění...
 - **Odůvodnění**: důvody výroku, podklady pro vydání rozhodnutí, úvahy SO, vypořádání s návrhy a námitkami účastníků, vyjádření účastníků k podkladům (x utajované inf.)
 - Odůvodnění není třeba, pokud SO všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví
 - **Poučení**: možnost podat odvolání, lhůta, od kdy běží, kdo rozhoduje, kde se podává

Správní rozhodnutí

- **Lhůty pro vydání rozhodnutí**

- Bez zbytečného odkladu
- Nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení – připočítává se doba:
 - Až 30 dnů, je-li třeba nařídít ústní jednání, místní šetření, předvolání, předvedení...
 - Doba nutná k vypracování znaleckému posudku nebo doručení písemnosti do ciziny

- **Vydáním rozhodnutí se myslí:**

- Předáním písemného stejnopisu rozhodnutí k doručení (vyznačí se „vypraveno dne“)
- Ústní vyhlášení, pokud má účinky oznámení rozhodnutí
- Vyvěšení veřejné vyhlášky (nelze doručit jinak)
- Poznámání usnesení do spisu, pakliže se jen poznámává (vedení řízení)

Správní rozhodnutí

- **Oznámení rozhodnutí účastníkům řízení:**
 - Doručením písemného vyhotovení do vlastních rukou nebo ústním **vyhlášením**.
 - Nestanoví-li zákon jinak, má **ústní vyhlášení účinky oznámení** pouze v případě, že se účastník současně vzdá nároku na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Tato skutečnost se poznamená do spisu.
- **Právní moc rozhodnutí**
 - Rozhodnutí, které bylo oznámeno a nelze se proti němu odvolat (**nezměnitelnost**)
 - Je závazné pro všechny účastníky a správní orgány (**závaznost**)
 - Vyznačení doložky právní moci a vykonatelnosti
- **Vykonatelnost**
 - Nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je ve výroku uveden (lhůta k plnění)
 - Předběžná vykonatelnost, odložení vykonatelnosti

Správní rozhodnutí

- **Usnesení**

- V případech stanovených v zákoně rozhoduje správní orgán usnesením
- Oznámení: doručení / poznamenání do spisu (vyrozumění účastníků)
- Odvolání proti usnesení nemá odkladný účinek
- Nelze se odvolat: poznamenávají se do spisu, u kterých to stanoví zákon

- **Nicotnost rozhodnutí**

- Absolutní věcná nepříslušnost (x nadřízený SO), trpí vadami, jež jej činí vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným anebo jinými vadami, pro které jej nelze považovat za rozhodnutí
- Podnět k prohlášení nicotnosti u nadřízeného SO (vyrozumění do 30 dnů podateli)

- **Náklady správního řízení**

- Hotové výdaje, ušlý výdělek, náklady důkazů, odměna za zastupování
- Není-li stanoveno jinak, nese své náklady správní orgán i účastník
- Paušální výše nákladů řízení zahájené pro porušení povinnosti účastníkem (1.000,- Kč)

Ochrana před nečinností

- Nevydá-li SO rozhodnutí ve lhůtě / nezahájí-li řízení z moci úřední do 30 dnů
- Podnět k opatření proti nečinnosti u nadřízeného SO
 - Prikázat SO, aby ve stanovené lhůtě zjednal nápravu / vydal rozhodnutí
 - Usnesením převzetí věc namísto SO (x ÚSC)
 - Usnesením pověřit jiný SO ve svém obvodu (x ÚSC)
 - Usnesením přiměřeně prodloužit lhůtu

Odvolání

- Řádný opravný prostředek, suspenzivní a devolutivní účinek
 - Řádný opravný prostředek proti ústředním správním orgánům → **rozklad** (x devolut.)
- Účastník má právo podat odvolání proti rozhodnutí, pokud zákon nestanoví jinak (x vzdal se práva podat odvolání)
- Odvoláním lze napadnout **výrokovou část** (x odůvodnění)
- **Náležitosti**: obecné + v jakém rozsahu jej napadá, odvolací důvody
- **Nova v odvolacím řízení**: jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve (x nebylo umožněno učinit úkon → spojit)
- **Odvolací lhůta**: 15 dnů (x zvláštní zákon)
 - Neoznámené rozhodnutí: do 30 dnů, kdy se dozvěděl o vydání rozhodnutí a řešení otázky, nejpozději do 1 roku od oznámení poslednímu účastníkovi

Odvolání

- **Odkladný účinek odvolání**
 - Obecně odkladný účinek na právní moc i vykonatelnost rozhodnutí (x zákon)
 - **SO může odkladný účinek vyloučit:** naléhavě vyžaduje veřejný zájem, hrozí závažná újma některému z účastníků, požádá o to účastník (x újma jinému / veřejný zájem)
- **Rozhodnutí odvolacího orgánu**
 - Napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví
 - Napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal (závazný právní názor v odůvodnění)
 - Napadené rozhodnutí nebo jeho část změní (x ztráta možnosti odvolat se)
 - Odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Jestliže odvolací správní orgán změní nebo zruší napadené rozhodnutí jen zčásti, ve zbytku je potvrdí
- Proti rozhodnutí odvolacího orgánu se již nelze odvolat, nabývá právní moci oznámením všem účastníkům a odvolatelům

Další opravné prostředky

- **Přezkumné řízení (§ 94 SŘ)**
 - Dozorčí prostředek, lze podat podnět, vede nadřízení správní orgán
- **Obnova řízení (§ 100 SŘ)**
 - Mimořádný opravný prostředek (na žádost) ale i dozorčí prostředek (z moci úřední)
 - Důvody:
 - Vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které dříve existovaly, ale účastník je nemohl dříve uplatnit / provedené důkazy se ukázaly nepravdivými
 - Bylo zrušeno nebo změněno rozhodnutí, které bylo podkladem pro rozhodnutí
 - Rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem
 - Lhůta: subjektivní 3 měsíce, objektivní 3 roky
- **Nové rozhodnutí (§ 101 SŘ)**

Správní exekuce

- Exekuce na peněžitá a nepeněžitá plnění
- Exekuční titul: vykonatelné rozhodnutí a vykonatelný smír (sporné řízení)
- Nařízení exekuce, exekuční příkaz, exekuční náklady

Zvláštní ustanovení o některých řízeních

- Společné řízení (§ 140 SŘ)
- Sporné řízení (§ 141 SŘ) – spory z veřejnoprávních smluv, občanských, rodinných nebo pracovněprávních vztahů (ČTÚ, finanční arbitr)
- Řízení o určení právního vztahu (§ 142 SŘ)
- Řízení na místě (§ 143 SŘ)
- Řízení s velkým počtem účastníků (§ 144 SŘ)
- Řízení s předstihem žádostí (§ 145 SŘ)
- Řízení o výběru žádosti (§ 146 SŘ)

Zvláštní ustanovení o některých rozhodnutích

- Mezitímní rozhodnutí a rozhodnutí v části věci (§ 148 SŘ)
- Rozhodnutí podmíněné závazným stanoviskem (§ 149 SŘ)
- Příkaz (§ 150 SŘ) – skutkové zjištění dostatečné, odpor (8 dnů)
- Příkaz na místě (§ 150/5 SŘ) – bloková pokuta, 10.000,- Kč, prohlášení účastníka, že s uložením povinnosti souhlasí
- Vydání dokladu (§ 151 SŘ)

Další formy správní činnosti

- Vydání předběžné informace (§ 139 SŘ)
- Vyjádření, osvědčení, sdělení (§ 154 an. SŘ)
- Veřejnoprávní smlouvy (§ 159 SŘ an.)
- Opatření obecné povahy (§ 171 SŘ an.)

Stížnosti

- Dotčené osoby mají právo obracet se na správní orgány se stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu, neposkytuje-li tento zákon jiný prostředek ochrany (§ 175 SŘ).
- Podání stížnosti nesmí být stěžovateli na újmu; odpovědnost za trestný čin nebo správní delikt není tímto ustanovením dotčena.
- Stížnost lze podat písemně nebo ústně; je-li podána ústně stížnost, kterou nelze ihned vyřídit, sepíše o ní správní orgán písemný záznam.
- Stížnost se podává u toho správního orgánu, který vede řízení. Tento správní orgán je povinen prošetřit skutečnosti ve stížnosti uvedené. Považuje-li to za vhodné, vyslechne stěžovatele, osoby, proti nimž stížnost směřuje, popřípadě další osoby, které mohou přispět k objasnění věci

Stížnosti

- Stížnost musí být vyřízena do 60 dnů ode dne jejího doručení správnímu orgánu příslušnému k jejímu vyřízení. O vyřízení stížnosti musí být stěžovatel v této lhůtě vyrozuměn. Stanovenou lhůtu lze překročit jen tehdy, nelze-li v jejím průběhu zajistit podklady potřebné pro vyřízení stížnosti.
- Byla-li stížnost shledána důvodnou nebo částečně důvodnou, je správní orgán povinen bezodkladně učinit nezbytná opatření k nápravě. O výsledku šetření a opatřeních přijatých k nápravě se učiní záznam do spisu; stěžovatel bude vyrozuměn jen tehdy, jestliže o to požádal.
- Má-li stěžovatel za to, že stížnost, kterou podal u příslušného správního orgánu, nebyla řádně vyřízena, může požádat nadřízený správní orgán, aby přešetřil způsob vyřízení stížnosti.

Kontrolní otázky

- Co jsou to základní zásady činnosti správních orgánů a jak se aplikují?
- Vztahují se základní zásady činnosti správních orgánů na správní řízení upravené zvláštním zákonem, podle kterého se neužije úprava správního řádu?
- Co je to zásada omezené materiální pravdy a jak se aplikuje?
- Jaký je rozdíl mezi pravomocí a příslušností? Jaké znáte druhy příslušností?
- Jaké znáte druhy správních řízení a jak se liší jejich účastníci?
- Jak a podle čeho se posuzuje podání účastníka řízení?
- Jaký je rozdíl mezi rozhodnutím a usnesením?
- Jaké znáte opravné prostředky?

10) Správní právo – Zvláštní část

Přehled problematiky

- Vnitřní správa
 - Matrika, jméno a příjmení
 - Evidence obyvatel
 - Občanské průkazy
 - Cestovní doklady
 - Shromažďování
- Cizinecké právo
- Stavební právo
- Znalecké a tlumočnické právo
- Správní trestání (přestupkové právo)
- Finanční právo
 - Druhy daní
 - Daňové řízení

A) Vnitřní správa

- **Obsah problematiky:**

- Matrika, jméno a příjmení ([zák. č. 301/2000 Sb.](#), o matrikách, jménu a příjmení)
- Evidence obyvatel ([zák. č. 133/2000 Sb.](#), o evidenci obyvatel a rodných číslech)
- Občanské průkazy ([zák. č. 328/1999 Sb.](#), o občanských průkazech)
- Cestovní doklady ([zák. č. 329/1999 Sb.](#), o cestovních dokladech)
- Shromažďování ([zákon č. 84/1990 Sb.](#), o právu shromažďovacím)

A1) Matrika, jméno a příjmení

- **Matrika** – státní evidence narození, uzavření manželství, vzniku registrovaného partnerství, úmrtí fyzických osob (**matričních událostí**):
 - na území České republiky,
 - v cizině, jde-li o státní občany České republiky,
 - uzavření manželství, k nimž došlo v cizině, byl-li život snoubence přímo ohrožen a nejde-li o občany.
- Matrika se dělí na:
 - matriku narození, pro kterou se vede kniha narození,
 - matriku manželství, pro kterou se vede kniha manželství,
 - matriku partnerství, pro kterou se vede kniha partnerství,
 - matriku úmrtí, pro kterou se vede kniha úmrtí.
- **Matriční knihy** jsou vytvořeny z předem svázaných tiskopisů, jejich součástí je i abecední jmenný **rejstřík provedených zápisů** narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí fyzických osob (matričních událostí).
- Zápisy do matričních knih: **matriční události** + **rozhodnutí** (prohlášení manželství za neplatné, rozvod, zrušení registrovaného partnerství, osvojení, určení rodičovství...)

A1) Matrika, jméno a příjmení

- **Působnost na úseku matrik**

- Matriční úřad (obecní úřady, úřady městských částí, újezdni úřady)
- Obecní úřad obce s rozšířenou působností
- Krajské úřady + magistráty Praha, Brno, Ostrava, Plzeň
- Ministerstvo

- **Příslušnost matričních úřadů**

- Dle narození či smrti fyzické osoby (obvod správního úřadu)
- Nelze-li zjistit → dle nálezu narozené či zemřelé osoby
 - xV dopravním prostředku → kde došlo k vyložení osoby z dopravního prostředku
 - Rozhodnutí o prohlášení fyzické osoby za mrtvou → Úřad městské části Prahy 1
- Uzavření manželství → dle místa uzavření manželství (obvod správního úřadu)

A1) Matrika, jméno a příjmení

- **Narození fyzické osoby**

- Oznamovací povinnost poskytovatele zdravotních služeb o ukončení porodu
- Porod mimo zařízení poskytovatele → oznamovací povinnost lékaře, který jako první poskytl při porodu nebo po porodu zdravotní služby
- Porod bez lékaře → oznamovací povinnost rodiče / zákonného zástupce rodiče / soudem jmenovaného opatrovníka
- Nedošlo-li k oznámení jinak → oznamovací povinnost osoby, jež se o narození dozvěděla
- Lhůta: **3 pracovní dny** (matka – od kdy je schopna, jiná FO – co se dozvěděla)
- Matriční úřad sdělení bez zbytečného odkladu poskytovateli rodné číslo
- Utajený porod – zápis do matriční knihy bez totožnosti matky

A1) Matrika, jméno a příjmení

- **Jméno (křestní)**

- Povinnost jednat v úředním styku pod jménem dle matričního dokladu
- Do matriční knihy lze zapsat jakékoliv existující jméno, a to v správné pravopisné podobě. Nelze zapsat jména zkomolená, zdrobnělá a domácká.
- Fyzické osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno ženské a naopak.
- Matriční úřad dále nezapíše jméno, pokud je mu známo, že toto jméno užívá žijící sourozenec, mají-li sourozenci společné rodiče.
- Vzniknou-li pochybnosti o existenci jména nebo jeho správné podobě, je občan povinen předložit doklad vydaný znalcem.
- Možnost používat dvě jména (žádost, zletilost...).
- Užívání české podoby cizojazyčného jména nevyžaduje povolení.

A1) Matrika, jméno a příjmení

- **Příjmení**

- Povinnost jednat v úředním styku pod příjmením dle matričního dokladu
- Rodné příjmení = uvedené v knize narození při narození dítěte, určení otcovství nebo osvojení do nabytí svéprávnosti dítěte a v souvislosti se změnou pohlaví.
- Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.
- Společné příjmení manželů / návrat k rodnému příjmení oznámení do 6 M po rozvodu
- Možnost žen při uzavření manželství / partnerství užívat příjmení v mužském tvaru: cizinka / TP v cizině / manželem či partnerem je cizinec / jiná národnost.
- Možnost užívat dvou příjmení: nabyli-li dříve / přijal-li příjmení druhého snoubence / příjmení po rodičích / příjmení po osvojencích

A1) Matrika, jméno a příjmení

- **Změna jména a příjmení**

- Žádost fyzické osoby nebo jejích zákonných zástupců (x druhý nesouhlasí → soud)
- Změna příjmení se povolí zejména tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod. Dále při změně pohlaví. Změna jména nebo příjmení se nepovolí, jestliže by změna byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého.
- Změna jména se nepovolí, žádá-li fyzická osoba mužského pohlaví o změnu na jméno ženské, nebo naopak, žádá-li o změnu jména na jméno neexistující, zkomolené, zdrobnělé, domácké, nebo na jméno, které má žijící sourozenec společných rodičů. Vzniknou-li pochybnosti o existenci jména nebo jeho správné podobě, je žadatel povinen předložit doklad vydaný znalcem.
- Za trvání manželství → změna příjmení jen na základě souhlasu obou manželů.

A2) Evidence obyvatel

- **V evidenci obyvatel se vedou údaje o obyvatelích, kterými se rozumí:**
 - státních občanech České republiky,
 - osobách, které pozbyly státní občanství České republiky,
 - cizincích, kteří jsou matkou, otcem, popřípadě jiným zákonným zástupcem, manželem, registrovaným partnerem (dále jen „partner“) nebo dítětem občana
- **Výkon státní správy**
 - Obecní úřady + úřady městských částí a obvodů
 - Obecní úřady obce s rozšířenou působností + magistráty
 - Krajské úřady
 - Ministerstvo vnitra

A2) Evidence obyvatel

- **Informační systém – evidence:**
 - Jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení
 - Datum narození
 - Pohlaví
 - Místo a okres narození (stát)
 - Rodné číslo
 - Státní občanství (pozbytí)
 - Adresa místa trvalého pobytu (povolení)
 - Schválení smlouvy o nápomoci, omezení svéprávnosti, opatrovník, zastoupení členem domácnosti
 - Zákaz pobytu
 - Údaje o matce a otci případně o jiném zákonném zástupci
 - Rodinný stav, datum a místo uzavření manželství / partnerství, údaje o zániku
 - Údaje o manželovi / partnerovi
 - Údaje o dětech / osvojenících
 - Záznam o poskytnutí údajů
 - Datum, místo a okres úmrtí / prohlášení za nezvěstného / prohlášení za mrtvého
 - Agendový identifikátor fyzické osoby pro agendu evidence obyvatel + poznámky k výše uvedeným údajům

A2) Evidence obyvatel

- **Zprostředkování kontaktu** – na žádost (starší 15 let) o zprostředkování kontaktu s jiným občanem uvedeným v žádosti
- **Trvalý pobyt** – adresa pobytu občana v ČR zapsaná v základním registru
 - Lze mít jen jedno, zápis na základě vlastnictví / nájemní smlouvy / souhlasu (ověř.)
 - Z trvalého pobytu nevyplývají vlastnická ani jiná práva k objektu
 - Občan nemá trvalý pobyt → adresa ohlašovny trvalého pobytu
- **Rodné číslo** – identifikátor osoby, přiděluje ministerstvo
 - Desetimístné číslo, které je dělitelné jedenácti beze zbytku. První dvojčíslí vyjadřuje poslední dvě číslice roku narození, druhé dvojčíslí vyjadřuje měsíc narození, u žen zvýšené o 50, třetí dvojčíslí vyjadřuje den narození. Čtyřmístná koncovka je rozlišujícím znakem fyzických osob narozených v tomtéž kalendářním dnu.
 - Každý může mít jen jedno rodné číslo, nemohou být dvě shodná rodná čísla.

A3) Občanské průkazy

- **Občanský průkaz** – veřejná listina, kterou občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, podobu a státní občanství, jakož i další údaje
 - Občanský průkaz je povinen mít občan, který dosáhl věku 15 let a má trvalý pobyt na území České republiky. Občanský průkaz může mít i občan s omezenou svéprávností.
 - Občanský průkaz lze na žádost vydat i občanovi mladšímu 15 let nebo občanovi, který nemá trvalý pobyt na území České republiky.
 - Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji (údaje, digitální podoba, podpis) nebo bez.
 - Elektronická komunikace, ověření identity, elektronický podpis
- **Údaje zapisované do občanského průkazu**
 - Jméno, příjmení, pohlaví, státní občanství, datum a místo a okres narození, rodné číslo
 - Adresa trvalého pobytu, kód státu narození (cizina)
 - Rodinný stav (fakultativně), vysokoškolský titul (fakultativně)
 - Datum skončení platnosti, číslo

A3) Občanské průkazy

• Vydání občanského průkazu

- Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, u kterého občan požádal o vydání
- Při vyřizování žádosti se pořídí digitální fotografie žadatele + digitální podpis
- Žádost o OP bez strojově čitelných údajů: s vlastní fotografií (2 ks)
- Za občana mladšího 15 let žádá o vydání občanského průkazu jeho zákonný zástupce
- Povinnost žadatele prokázat svou totožnost → OP / veřejná listina / hodnověrný zp.
- OP se vydá do 30 dnů (strojově čitelné údaje), do 15 dnů (bez strojově čitelných údajů)
- Vydání prvního OP → rodný list + další doklady pro odstranění rozporů + doklad o státním občanství

• Doba platnosti občanského průkazu

- Strojově čitelný: 10 let, 5 let (osobě mladší 15 let), 35 let (osobě starší 70 let)
- Bez strojově čitelných: 6 měsíců (technická závada, katastrofa), 3 měsíce (bezprostředně po nabytí občanství), 1 měsíc (v souvislosti s výkonem volebního práva)

A3) Občanské průkazy

- **Povinnosti držitelů OP**

- Chránit OP před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením, zneužitím dat v identifikačním certifikátu nebo jiným zneužitím + ohlásit tyto skutečnosti
- Požádat o vydání nového OP do 15 pracovních dnů (skončení platnosti, manželství...)
- Požádat o vydání OP do 30 dnů po dovršení 15 let

- **Povinnosti jiných osob**

- Při nálezu OP a jiných dokumentů neprodleně odevzdat OÚ / matričnímu úřadu / policii
- Zákaz pořizování kopií bez prokazatelného souhlasu
- Zákaz shromažďování, blokování, upravování strojově čitelných údajů
- Odevzdat OP zemřelé osoby, pokud jej má dotčená osoba u sebe

A3) Občanské průkazy

- **Některé přestupky**

- Kdo požaduje nebo přijme občanský průkaz jako zástavu nebo odebere OP při vstupu do objektu nebo na pozemek (§ 16a/1/j zákona), pokuta až 10.000,- Kč
- Porušení povinnosti mít OP (§ 16a/1/a zákona), pokuta až 15.000,- Kč
- Prokazování totožnosti „prošlým“ OP (§ 16a/1/n zákona), pokuta až 15.000,- Kč
- Nechrání před ztrátou, nepřevzme nový, nepožádá o vydání nového... (až 10.000,- Kč)
- Zásahy do strojově čitelných údajů a neoprávněné zásahy do elektronického čipu → Úřad pro ochranu osobních údajů, pokuta až 100.000,- Kč

A4) Cestovní doklady

- **Cestovní doklad** je veřejná listina opravňující občana k překračování státních hranic České republiky přes hraniční přechod, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva.
 - Cestovním dokladem občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, podobu, státní občanství České republiky a další údaje zapsané nebo zpracované v cestovním dokladu
- Cestovní doklad je **zakázáno požadovat a přijímat jako zástavu** a odebírat jej při vstupu do objektů nebo na pozemky.
- Překročit vnější hranici přes hraniční přechod lze jen s platným cestovním dokladem, v provozní době a v souladu s účelem zřízení hraničního přechodu. Občan může použít k překročení vnější hranice cestovní doklad jiného státu, pokud je také jeho občanem.
- K překročení hranice s členským státem EU lze jako cestovní doklad použít i OP.
- OP lze použít jako cestovní doklad také k překročení vnější hranice, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva nebo pokud je cizí stát, který uznal OP jako cestovní doklad, uveden v seznamu států, do nichž lze vnější hranici překročit s OP. Tento seznam zveřejňuje Ministerstvo zahraničních věcí sdělením ve Sbírce zákonů

A4) Cestovní doklady

- **Druhy cestovních dokladů:**
 - Cestovní pas*
 - Diplomatický pas*
 - Služební pas*
 - Cestovní průkaz
 - Náhradní cestovní doklad Evropské unie
 - Jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy
- Cestovní doklady* obsahují strojově čitelné údaje a nosič dat pro uchovávání:
 - Údajů o zobrazení obličeje,
 - Údajů o otiscích prstů rukou,
 - Údajů zpracovaných na datové stránce cestovního dokladu a
 - Dalšíh bezpečnostních prvků stanovených předpisy EU

A4) Cestovní doklady

- **Údaje zapisované do cestovních dokladů:**
 - Cestovní doklady vydávané s dobou platnosti delší než 1 rok obsahují vždy strojově čitelné, biometrické a další údaje stanovené zákonem, včetně digitálního zpracování fotografie občana a jeho podpisu.
 - Biometrické údaje lze použít výlučně pro ověřování pravosti cestovního dokladu a ověření totožnosti občana pomocí osobních údajů zapsaných v cestovním dokladu, popřípadě porovnání biometrických údajů zpracovaných v nosiči dat prostřednictvím technického zařízení umožňujícího srovnání aktuálně zobrazených biometrických údajů občana s biometrickými údaji zpracovanými v nosiči dat cestovního dokladu.

A4) Cestovní doklady

- **Povinnými údaji zapisovanými do cestovního dokladu jsou:**
 - Jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, pohlaví, státní občanství, datum a místo narození, a jde-li o diplomatický nebo služební pas, i diplomatická nebo služební hodnost (funkce), přičemž název místa narození se zapisuje podle aktuálního stavu; u občanů narozených v cizině se zapisuje pouze kód státu narození, místo narození se u nich nezapisuje,
 - Úřední záznamy obsahující nezkrácenou podobu jména, popřípadě jmen a příjmení, pokud byly zapsány ve zkráceném tvaru z důvodu nedostatku místa na dokladu,
 - Územní a časová platnost cestovního dokladu, číslo dokladu, datum jeho vydání a označení úřadu, který jej vydal,
 - Strojově čitelné údaje zapisované do strojově čitelné zóny cestovního pasu, diplomatického pasu nebo služebního pasu v tomto pořadí: typ dokladu, kód vydávajícího státu, příjmení, jméno, popřípadě jména občana, číslo cestovního dokladu, státní občanství, datum narození, pohlaví, datum skončení platnosti cestovního dokladu, rodné číslo a kontrolní číslice, které jsou číselným vyjádřením vybraných údajů ve strojově čitelné zóně.

A4) Cestovní doklady

- **Územní a časová působnost**

- Cestovní pas, diplomatický pas a služební pas se vydá s územní platností do všech států světa a s dobou platnosti 5 let občanům mladším 15 let, nebo 10 let občanům starším 15 let. Dobu platnosti těchto dokladů nelze prodloužit.

- **Cestovní pas**

- Cestovní pas vydá občanovi obecní úřad obce s rozšířenou působností a v hlavním městě Praze úřad městské části určený Statutem hlavního města Prahy, u něhož občan podal žádost o jeho vydání.
- Pokud občan podal žádost o vydání cestovního pasu u zastupitelského úřadu, s výjimkou konzulárního úřadu vedeného honorárním konzulárním úředníkem, vydá cestovní pas obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu občana nebo jeho posledního trvalého pobytu na území České republiky.
- Pokud občan neměl trvalý pobyt na území České republiky nebo pokud jej nelze zjistit, vydá cestovní pas Magistrát města Brna.
- Občan může požádat o vydání cestovního pasu ve zkrácené lhůtě, a to v pracovních dnech do 24 hodin, nebo do 5 pracovních dnů.

A4) Cestovní doklady

- **Cestovní pas**

- Cestovní doklad lze vydat a změny nebo doplnění údajů v něm zapsaných lze provést na žádost.
- Občanovi se vydá cestovní doklad, pokud k tomu jsou splněny podmínky stanovené zákonem nebo mezinárodní smlouvou.
- Občanovi, který je držitelem platného cestovního pasu, lze vydat další cestovní pas jen v odůvodněných případech; odůvodněným případem se rozumí například vyřízení vízových záležitostí souvisejících s cestou do zahraničí, jestliže občan cestovní doklad naléhavě potřebuje k jiné cestě do zahraničí.
- Žádost o vydání cestovního dokladu, popřípadě o provedení změn v něm zapsaných údajů nebo o jejich doplnění může podat **občan starší 15 let**; pokud je občan nezletilý, připojí k žádosti písemný souhlas zákonného zástupce s jeho ověřeným podpisem. Za občana mladšího 15 let podává žádost zákonný zástupce.
- Žádost o vydání cestovního pasu podá občan **u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností** nebo u **zastupitelského úřadu**, s výjimkou konzulárního úřadu vedeného honorárním konzulárním úředníkem.

A4) Cestovní doklady

- **Diplomatický pas** – Ministerstvo zahraničních věcí jej vydá:
 - Prezidentovi, poslanci, senátorovi, členovi vlády, soudci ÚS, předsedům NS a NSS, prezidentovi NKÚ
 - Manželu prezidenta republiky, manželu předsedy Poslanecké sněmovny a manželu předsedy Senátu, manželu člena vlády, manželu předsedy Ústavního soudu, manželu předsedy Nejvyššího soudu, manželu předsedy Nejvyššího správního soudu
 - Diplomatickému pracovníku Ministerstva zahraničních věcí, manželu a nezaopatřenému dítěti diplomatického pracovníka pracujícího na zastupitelském úřadě, pokud s ním žijí ve společné domácnosti v místě působení
 - Jiným osobám, u nichž to odpovídá mezinárodním zvyklostem, může být diplomatický pas vydán se souhlasem ministra zahraničních věcí

A4) Cestovní doklady

- **Služební pas** – Ministerstvo zahraničních věcí jej vydá:
 - Nejvyššímu státnímu zástupci, náměstkovi ministra, místopředsedovi Nejvyššího soudu, náměstkovi nejvyššího státního zástupce, viceprezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu, vedoucímu Úřadu vlády, vedoucímu Kanceláře prezidenta republiky, vedoucímu Kanceláře Poslanecké sněmovny a vedoucímu Kanceláře Senátu,
 - Zaměstnanci Ministerstva zahraničních věcí k cestám při plnění pracovních úkolů v zahraničí, není-li držitelem diplomatického pasu,
 - Zaměstnanci zastupitelského úřadu, pokud není držitelem diplomatického pasu, a jeho manželku a nezaopatřenému dítěti, pokud s ním žijí ve společné domácnosti v místě působení
 - Jiným osobám může být služební pas vydán se souhlasem ministra zahraničních věcí na základě žádosti potvrzené vedoucím Kanceláře prezidenta republiky, vedoucím Kanceláře Poslanecké sněmovny, vedoucím Kanceláře Senátu, předsedou Nejvyššího soudu, předsedou Nejvyššího správního soudu, ministrem anebo vedoucím jiného ústředního orgánu státní správy, pokud cestují do zahraničí v záležitostech České republiky.
- Služební pas lze použít pouze ke služební cestě do zahraničí; po jejím skončení je držitel služebního pasu povinen jej **bezodkladně odevzdat orgánu**, který o vydání tohoto pasu požádal. Orgán, kterému občan odevzdal služební pas, je povinen zabezpečit tento pas před ztrátou, odcizením, zničením, poškozením a zneužitím a předat jej jeho držiteli, pokud má uskutečnit služební cestu do zahraničí

A4) Cestovní doklady

- **Náhradní cestovní doklad Evropské unie**

- Zastupitelský úřad je oprávněn za účelem vydání zmocnění k vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie požádat ministerstvo nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný k vydání cestovního dokladu o potvrzení správnosti či upřesnění údajů uváděných na žádosti o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

- **Jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy**

- Jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy vydá občanovi obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa jeho trvalého pobytu

A4) Cestovní doklady

- **Některé přestupky**

- Porušení povinnosti chránit před ztrátou / odcizením / poškozením... (až 10.000,- Kč)
- Při opuštění území České republiky neoprávněně překročí státní hranice bez platného cestovního dokladu (až 10.000,- Kč)
- Požaduje nebo přijme cestovní doklad jako zástavu nebo odebere cestovní doklad při vstupu do objektu nebo na pozemek (až 10.000,- Kč)
- Pořídí kopii cestovního dokladu a neprokáže souhlas občana (až 10.000,- Kč)
- Neoprávněně zpracovává údaje zpracované v nosiči dat s biometrickými údaji → Úřad pro ochranu osobních údajů (až 1.000.000,- Kč)

A5) Shromažďování

- **Ústavněprávní rozměr práva na shromažďování (politické právo)**
 - Čl. 19/1 Listiny: *Právo pokojně se shromažďovat je zaručeno.*
 - Čl. 19/2 Listiny: *Toto právo lze omezit zákonem v případech shromáždění na veřejných místech, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, ochranu veřejného pořádku, zdraví, mravnosti, majetku nebo pro bezpečnost státu. Shromáždění však nesmí být podmíněno povolením orgánu veřejné správy.*
 - Srov. § 25 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu: *Zakazují se shromáždění v okruhu 100 m od budov Ústavního soudu nebo od míst, kde Ústavní soud jedná.*
- x sdružování → spolky (dříve občanská sdružení), politické strany, odbory...

A5) Shromažďování

- **Shromažďování, jeho účel a výkon shromažďovacího práva**

- Každý má právo pokojně se shromažďovat.
- Výkon tohoto práva slouží k **využívání svobody projevu** a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek. Za shromáždění ve smyslu tohoto zákona se považují **též průvody**, slouží-li k účelu uvedenému ve větě první.
- Ke shromáždění **není třeba předchozího povolení** orgánu veřejné moci.
- Jsou zakázána shromáždění v blízkosti budov Parlamentu České republiky, a to v místech vymezených v příloze tohoto zákona.
- Za shromáždění se nepovažuje:
 - Shromáždění osob související s činností orgánu veřejné moci upravená jinými právními předpisy, shromáždění související s poskytováním služeb (např. přeprava osob), jiná shromáždění, která neslouží výše uvedenému účelu (např. dopravní kolona)

A5) Shromáždění

- **Svolání shromáždění**

- Shromáždění může svolat občan starší 18 let nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky, anebo skupina osob
- Shromáždění musí být oznamována úřadu s výjimkou:
 - Shromáždění pořádaná PO pro členy, pracovníky či hosty / shromáždění pořádaná církvemi nebo náboženskými společnostmi / shromáždění v obydlích / shromáždění jmenovitě pozvaných v uzavřených prostorách
 - Rada obce může ve svém územním obvodu nařízením určit místa, kde lze konat shromáždění bez oznámení. Může stanovit dobu, kdy se taková shromáždění konat nesmí.
- Svolavatel je povinen shromáždění oznámit úřadu tak, aby úřad oznámení obdržel alespoň 5 dnů předem. Úřad může v odůvodněných případech přijmout oznámení i v kratší lhůtě. K oznámení podanému dříve než 6 měsíců předem se nepřihlíží.
- Oznámení: den, účel, doba, předpokládaný počet účastníků, opatření (počet označených pořadatelů), identifikaci svolavatele či zástupce.
- Shromáždění pod širým nebem mimo veřejné prostranství – souhlas vlastníka pozemku

A5) Shromáždění

• Oprávnění a povinnosti svolavatele

- Svolavatel je oprávněn činit všechna opatření ke svolání shromáždění. Zejména je oprávněn v souladu s oznámeným účelem shromáždění osobně či písemně nebo jinak zvat k účasti na něm. Úřad podle možností a okolností poskytuje svolavateli pomoc.
- Je-li důvodná obava, že shromáždění bude rušeno, může svolavatel požádat úřad nebo Policii České republiky, aby shromáždění byla poskytnuta ochrana.
- Svolavatel vydává přímo nebo s pomocí pořadatelů účastníkům pokyny k zajištění řádného průběhu shromáždění.
- Svolavatel je povinen:
 - Poskytnout úřadu na žádost nezbytnou součinnost k zajištění řádného průběhu,
 - Zajistit potřebný počet pořadatelů nad 18 let
 - Být osobně přítomen na shromáždění, dávat pokyny pořadatelům, dbát o pokojný průběh
 - Shromáždění ukončit

A5) Shromažďování

- **Oprávnění a povinnosti svolavatele**

- Nepodaří-li se svolavateli při narušení pokojného průběhu zjednat nápravu, požádá bez zbytečného odkladu o potřebnou pomoc úřad nebo Policii České republiky a vlastními prostředky vyzve účastníky k obnovení pokojného průběhu shromáždění. Může tak učinit též, jestliže se účastníci po ukončení shromáždění pokojně nerozejdou.

- **Povinnosti účastníků shromáždění**

- Dbát pokynů svolavatele a pořadatelů, po ukončení či rozpuštění se pokojně rozejít
- Zákaz střelných zbraní, výbušnin, pyrotechnických výrobků a jiné nebezpečné věci
- Účastníci shromáždění nesmějí mít obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci, pokud úřad nebo Policie České republiky vydá takový pokyn, je-li narušen či ohrožen pokojný průběh shromáždění

A5) Shromáždění

- **Působnost ve věcech shromáždění**

- Obecní úřad, v jehož územním obvodu se má shromáždění konat
- Pověřený obecní úřad, přesahuje-li místo konání shromáždění územní obvod OÚ
- Krajský úřad, pokud místo konání shromáždění přesahuje správní obvod POÚ
- Ministerstvo vnitra, pokud místo konání shromáždění přesahuje hranice kraje

- **Postup správního orgánu**

- Neúplné oznámení → upozorní na vady → neodstraní → usnesením oznámením odloží
 - Rozhodnutí o odvolání musí být vydáno nejpozději do 3 pracovních dnů!
- Možnost navrhnout jiné místo nebo jinou dobu (místní podmínky, veřejný pořádek)
- V nezbytných případech stanovit podmínky konání shromáždění
- Právo vyslat zástupce na shromáždění – udílení pokynů (i policista)

A5) Shromažďování

- **Povinnost zakázat konání shromáždění**

- Účelem shromáždění je omezování osobních, politických či jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politický názor...
- Účel směřuje k výzvě k násilí, hrubé neposlušnosti, jinému porušování Ústavy či zákonů
- Shromáždění se koná na nebezpečném místě pro zdraví účastníků
- Na stejném místě a ve stejnou dobu se koná jiné shromáždění a mezi svolavateli nedošlo k dohodě o úpravě doby nebo místa jeho konání a stanovení podmínek by bylo zjevně neúčelné (nelze-li určit prioritu ohlášení, rozhodne se losem)

- **Možnost zakázat shromáždění**

- Má-li být konáno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva, lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění
- Úřad nemůže shromáždění zakázat, jestliže svolavatel přijal návrh úřadu na změnu místa či doby shromáždění.

A5) Shromáždění

- **Rozpuštění shromáždění**

- Shromáždění se koná, ačkoliv je zakázáno, vyzve zástupce úřadu svolavatele, aby shromáždění neprodleně ukončil
- Shromáždění, které se koná, aniž bylo oznámeno, může zástupce úřadu rozpustit, jestliže nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz
- Shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může být rozpuštěno, jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz
- Shromáždění může být rozpuštěno, jestliže se lze důvodně domnívat, že jeho účastníci při něm páchají trestné činy, pokud se účastníci neřídí rozhodnutím úřadu nebo nebyly splněny povinnosti účastníků shromáždění a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým účastníkům shromáždění

A5) Shromáždění

- **Rozhodnutí o rozpuštění shromáždění**

- Rozpuštění je **zásahem na místě**. Shromáždění rozpouští zástupce úřadu výzvou svolavatel, aby shromáždění ukončil. Pokud svolavatel neučiní účinná opatření, aby se účastníci pokojně rozešli, zejména je nevyzve k rozchodu, sdělí zástupce úřadu účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno, a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Sdělení musí obsahovat důvody k rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí této výzvy a musí být učiněno takovým způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni účastníci shromáždění mohli seznámit.
- Nekona-li zástupce úřadu nebo je-li zástupce úřadu nepřítomný, může shromáždění **rozpustit i policista** a dále **zástupce krajského úřadu**, v jehož správním obvodu se shromáždění koná, nebo **Ministerstva vnitra**. Jestliže byl úkon směřující k rozpuštění shromáždění proveden bez přítomnosti zástupce úřadu, policista nebo zástupce správního orgánu podle věty první vyrozumí do 15 dnů úřad o provedeném zákroku.
- Žalobu proti rozpuštění shromáždění může svolavatel nebo účastník shromáždění podat do 15 dnů (postupuje se podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní)

A5) Shromažďování

- **Některé přestupky**

- Osoba neuposlechne pokynu svolavatele nebo pořadatele, brání účastníkům, aby se rozešli, neoprávněně ztěžuje přístup na shromáždění, nesplní pokyn úřadu nebo policisty, brání ve splnění účelu nepřístojným chováním, neoprávněně a úmyslně brání ve výkonu shromažďovacího práva (až 15.000,- Kč)
- Osoba jako účastník u sebe má střelnou zbraň (...), má zakrytý obličej (...), neuposlechne výzvy k pokojnému rozchodu (až 15.000,- Kč)
- Osoba jako svolavatel svolá nebo pořádá shromáždění bez oznámení, pořádá či svolává zakázané shromáždění, bez závažného důvodu neplní své povinnosti, v rozporu s výzvou neučiní opatření, aby se účastníci pokojně rozešli (až 15.000,- Kč)
- Přestupek spáchá právnická osoba (až 30.000,- Kč)

B) Cizinecké právo

- **Právní úprava ČR**
 - Ústava a Listina základních práv a svobod
 - [Zák. č. 326/1999 Sb.](#), o pobytu cizinců na území České republiky
 - [Zák. č. 435/2004 Sb.](#), o zaměstnanosti
- **Právo EU**
 - Charta základních práv EU
 - Dublin II – posuzování žádostí o azyl
 - Směrnice EU
 - Schengenská úmluva
- **Mezinárodní smlouvy**
 - Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
 - Mezinárodní pak o občanských a politických právech
 - Úmluva o právech dítěte
 - Úmluvy o právním postavení uprchlíků
- **Obsah problematiky**
 - Soubor norem, které upravují práva a povinnosti cizinců
 - Významná skutečnost, že nejde o „běžného“ občana

B) Cizinecké právo – postavení cizinců

- **Cizinec**
 - Občan jiného státu
 - Srov. § 1/1 CizZ: Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie (pozitivní vymezení)
 - Srov. § 2 CizZ (negativní vymezení)
- Občané EHS (§ 1/3 CizZ)
- Občané, kteří jsou rodinnými příslušníky občanů EHS
- Občané třetích zemí
- Občané nepodléhající vízové povinnosti

B) Cizinecké právo – postavení cizinců

- Občané EHS
 - Minimální kontrola, pouze ohlašovací povinnost (pobyty déle jak 30 dnů)
 - Ohlášení se činí cizinecké policii
 - při pobytu déle jak 3 měsíce -> žádost o přechodný pobyt
- Rodinný příslušník občana EHS
 - V případě pobytu u rodinného příslušníka ohlášení do 30 dnů, jinak 3 dny
 - Pro přechodný pobyt vyžadováno platné povolení, popř. vízum
- Občané třetích zemí
 - Důkladná kontrola
 - Vyžadováno vízum
 - Sdělení účelu a podmínek pobytu
 - Ohlášení pobytu do 3 dnů
- Osoby nepodléhající vízové povinnosti
 - 3 měsíce v rámci 6měsíční doby

B) Cizinecké právo

- **Organizace veřejné správy**
 - Ministerstvo vnitra
 - Zřízena komise pro rozhodování ve věcech cizineckých
 - Ředitelství služby cizinecké policie
 - Inspektorát cizinecké policie na mezinárodním letišti
 - Cizinecká policie
 - Ministerstvo zahraničních věcí
 - Výsady a imunity dle mezinárodního práva
 - Zastupitelské úřady

B) Cizinecké právo

- **Mezinárodní ochrana**

- Mezinárodní ochrana, uprchlictví, azyl
- Uprchlíctví
 - Pojem mezinárodního práva
 - Ženevská úmluva – pronásledování osoby z důvodů rasových, náboženských, národnostních apod.
- Azyl
 - Otázka vnitrostátní
 - Ohrožení lidských práv při návratu do vlasti

B) Cizinecké právo

- **Řízení o ochraně**
 - Správní řízení (azylový zákon)
 - Odůvodněnost žádosti
 - Azyl z důvodu pronásledování
 - Azyl za účelem sloučení rodiny
 - Humanitární azyl
 - Doplněková ochrana

B) Cizinecké právo

- **Řízení o mezinárodní ochraně – organizace veřejné správy**
 - Ministerstvo vnitra
 - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 - Policie ČR
 - GIBS
 - Úřad Vysokého komisaře OSN

B) Cizinecké právo

- **Správní vyhoštění**

- Rozdíl oproti trestu vyhoštění
 - Správní vyhoštění se citelnější zásah -> zákaz vstupu pro Schengenský prostor
- Až v délce trvání 10 let

C) Stavební právo

- Právní úprava
 - [Zák. č. 183/2006 Sb.](#), o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
 - Zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (subsidiární použití)
 - Vyhlášky
 - Stavební právo úzce spjato s ochranou životní prostředí
- Obsah problematiky
 - Územní plánování – využití území
 - Stavební právo
 - Veřejnoprávní regulace využívání území, umístování, realizace, užívání a odstraňování staveb
- Předmět úpravy
 - Územní plánování – koncepční činnost, kdy sledovaným účelem je, aby bylo racionálně využito území
 - Stavební řád – povolování provádění, užívání, změn, odstraňování staveb, stavební dozor, správní trestání...
- Veřejný zájem – klíčový pojem stavebního práva, nutnost vnímaní území jako omezeného prostoru

C1) Územní plánování

- Stanovení pravidel využití a prostorového uspořádání území
- Probíhá na několika úrovních (OOP)
 - Celostátní – politika územního rozvoje
 - Republikové priority územního plánování, využití území s nejvyšší prioritou
 - Krajská – zásady územního rozvoje
 - Upřesňuje politiku územního rozvoje
 - Účelné a hospodárné uspořádání území kraje, kdy na toto navazují územní a regulační plány
 - Obecní – územní a regulační plány
- Funkce
 - Preventivní
 - Koncepční
 - Odborná i politická

C1) Územní plánování

- **Úkoly územního plánování:**

- zjišťovat a posuzovat stav území
- stanovovat koncepci rozvoje území (základní směrování)
- prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, jejich přínosy, problémy, rizika ...
- stanovovat urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a uspořádání území (např. charakter zástavby)
- stanovovat podmínky pro provedení změn v území
- stanovovat pořadí provádění změn v území
- vytvářet podmínky pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof
- vytvářet v území podmínky pro zajištění civilní ochrany
- vytvářet podmínky pro ochranu území

C1) Územní plánování

- **Organizace veřejné správy**

- Orgány územního plánování (státní správa)

- Ministerstvo pro místní rozvoj
 - Krajské úřady
 - Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (úřad územního plánování)
 - Obecní úřad
 - Rada obce, rada kraje

- Územní samospráva

- Zastupitelstvo (a rada) obcí a krajů – rada zadává vypracování a zastupitelstvo schvaluje územní plány

- Vojenské orgány územního plánování (pokud jde o vojenské újezdy)

- Ministerstvo obrany
 - Újezdní úřady

C1) Územní plánování

- **Stavební úřady**

- Obecné
- Speciální
 - Vodní díla, dopravní stavby
- Vojenské
- Jiné úřady
 - Stavby se strategickým významem – bezpečnost státu, vězeňství, energetika, dobývací prostory

C1) Územní plánování

- **Stavební úřady**

- Ústřední – Ministerstvo pro místní rozvoj
- Krajské úřady
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- Pověřené obecní úřady
- Vojenské stavební úřady
- Jiné
 - Baňské úřady pro stanovení dobývacích prostorů
 - Speciální nadřízený orgán (Český báňský úřad)

C1) Územní plánování

- **Rozhodování o území - typy řízení**
 - Umisťování staveb a zařízení
 - Změna využití území
 - Změna stavby a změna vlivu stavby na využití území
 - Dělení nebo scelování pozemků
 - Stanovení ochranného pásma
 - Stavební uzávěra
 - Asanace území

C1) Územní plánování

- **Rozhodování o území**

- Realizace územního plánování – naplňování územních plánů apod.
- Několik forem rozhodnutí
 - Územní rozhodnutí
 - Umístění stavby, změna využití území, dělení a scelování pozemků aj.
 - Územní souhlas
 - Bez dalšího
- Veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí (subordinační smlouvy)
- Územní opatření
 - Asanace území, stavební uzávěra

C1) Územní plánování

- **Průběh územního řízení**

- Zahajuje se na žádost
- Zveřejní se záměr, který se oznámí dotčeným orgánům (ty vydají stanoviska) a taktéž účastníkům řízení
- Ústní jednání (x rozdíl oproti správnímu řízení, které převážně neveřejné)
- Posuzuje se záměr, včetně vydaných stanovisek dotčenými orgány
 - Kontrola, zda záměr odpovídá územnímu plánování
- Rozhodnutí
 - Schválení záměru, vymezení pozemků pro realizaci, stanovení podmínek, doba platnosti rozhodnutí, vypořádání námitek
 - Obsahově – výrok, odůvodnění, poučení
- V případě územního souhlasu příznivější podmínky
- Možnost uzavření veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí

C2) Stavební řád – povolování staveb

- Týká se provedení stavby
- Stavba – stěžejní pojem
 - jakékoliv stavební dílo, vznikající stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na její stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání.“
- Stavební povolení
 - Resp. Ohlášení stavby, případně volné stavby

C2) Stavební řád – povolování staveb

- **Volný režim**

- Malé jednopodlažní stavby
- Technická infrastruktura (zejm. rozvody energií, kanalizace)
- Oplocení
- Opěrné zdi
- Malé terénní úpravy
- Udržovací práce
- Stavební úpravy

C2) Stavební řád – povolování staveb

- **Ohlašovací režim**

- Vyšší stupeň
- Stavby pro bydlení a rekreaci
- Další stavby
- Stavby pro reklamu
- Stavby zařízení stavenišť
- Opěrné zdi do 1 m výšky
- Terénní úpravy, pokud nejsou na základě volného režimu
- Udržovací práce, pokud nejsou na základě volného režimu
- Náležitosti
 - Uvedení stavebníka
 - Údaje o pozemku
 - Údaje o stavebním záměru

C2) Stavební řád – povolování staveb

- **Stavební povolení**

- Pokud nepostačuje předchozí
- Na základě žádosti
- Vyžadována závazná stanoviska
- Ochrana veřejného zájmu
- Kritéria
 - Zda jde o proveditelnou stavbu
 - Soulad s projektovou dokumentací (i její úplnost a přehlednost, zda byla zpracována oprávněnou osobou)
 - Soulad s požadavky na výstavbu a předpisy
- Možnost náhrady veřejnoprávní smlouvou

C₃) Užívání staveb

- Konečná fáze
- Volná
- Kolaudační souhlas/rozhodnutí
 - Na základě kontrolní prohlídky stavby
- Předčasné užívání stavby, zkušební provoz
- Změna v užívání stavby
 - Souhlas nebo rozhodnutí stavebního úřadu

C₄) Odstraňování staveb

- Na návrh nebo z úřední povinnosti
- Buď vydán souhlas nebo zahájeno řízení
 - Souhlas – pokud je žádáno
 - Nařízení odstranění – z důvodů uvedených zákonem
 - Závadný ohrožující stav
 - Nepovolená stavba
 - Po zrušení stavebního povolení
 - Uplynutím doby stanovené pro výstavbu

D) Znalecké a tlumočnické právo

- Právní úprava
 - [Zák. č. 254/2019 Sb.](#), o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech
 - [Zák. č. 354/2019 Sb.](#), o soudních tlumočnících a soudních překladatelích
 - [Zákon č. 36/1967 Sb.](#), o znalcích a tlumočnících (ve znění účinném do 31. 12. 2020)
- Obsah problematiky
 - Tlumočníci a překladatelé
 - Práva a povinnosti
 - Působnost a některé přestupky
 - Znalecká činnost

D1) Tlumočníci

- **Tlumočnická činnost**

- Provádění tlumočnických úkonů před orgány veřejné moci nebo v souvislosti s právním jednáním ve formě notářského zápisu.
- Úkony a činnost, jejichž předmětem je prepis nebo překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jsou **posuzovány jako tlumočnická činnost**.
- Tlumočnickou činnost je oprávněn vykonávat **soudní tlumočník**.

- **Překladatelská činnost**

- Provádění překladatelských úkonů před orgány veřejné moci a vyhotovení úředně ověřeného překladu vyžadovaného podle jiného právního předpisu nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy.
- Překladatelskou činnost je oprávněn vykonávat **soudní překladatel**.
- Ustanovení zákona se použije rovněž na tlumočení v českém znakovém jazyce a na jiné komunikační prostředky.
- Kde se v zákoně hovoří o tlumočnickovi, myslí se tím i překladatel, pokud z daného ustanovení neplyne výslovně jinak.

D1) Tlumočníci

- **Tlumočnický úkon** lze provádět pouze ústně;
 - Přepis nebo překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může být prováděn písemně. Pak platí ustanovení o překladatelské činnosti obdobně.
- **Překladatelský úkon** lze provádět pouze písemně.
 - Provádí-li se překladatelský úkon v listinné podobě, musí být každé jeho vyhotovení **vlastnoručně podepsané** a musí být připojen **otisk překladatelské pečeti**.
 - Provádí-li se překladatelský úkon v elektronické podobě, musí být dán **souhlas zadavatele**. Zároveň musí být každé jeho vyhotovení podepsáno **kvalifikovaným elektronickým podpisem**, musí být připojen certifikát pro elektronický podpis, na kterém je kvalifikovaný elektronický podpis založen a který obsahuje jméno překladatele a označení „překladatel“, a musí být opatřen kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem. Certifikát, na kterém je založeno elektronické časové razítko, musí mít platnost nejméně 5 let ode dne provedení překladatelského úkonu.

D1) Tlumočníci

- **Podmínky pro výkon tlumočnické činnosti**
 - Odborná způsobilost k výkonu tlumočnické činnosti v daném jazyce
 - Bezúhonnost a plná svéprávnost
 - Absence rozhodnutí o přestupku v posledních třech letech s pokutou 100.000,- Kč+
 - Není na základě rozhodnutí soudu v úpadku (insolvenční řízení)
 - Má kontaktní adresu v ČR, pokud zde nemá sídlo nebo trvalý pobyt
 - Prokáže znalost českého jazyka v rozsahu nutném k výkonu tlumočnické činnosti, pokud není rodilým mluvčím (= složení maturitní zkoušky z českého jazyka)
 - Doklad o splnění zkoušky (Asociace jazykových zkušebních institucí v Evropě) nebo dokladem o splnění rovnocenné jazykové zkoušky
 - Po splnění výše uvedených podmínek složení slibu do rukou ministra spravedlnosti

D1) Tlumočníci

- **Odborná způsobilost**

- Vysokoškolské magisterské vzdělání (pokud jej lze získat – jinak nejvyšší možné)
- Státní jazyková zkouška speciální pro obor tlumočnický nebo překladatelský
- 5 let aktivní překladatelské nebo tlumočnické činnosti
- Absolvování doplňkového studia pro tlumočníky a překladatele v oblasti práva na vysoké škole s magisterským studijním programem právo a právní věda
- Získání osvědčení o odborné způsobilosti zaměřené na daný jazyk nebo absolvování kvalifikační akreditovaný kurz zaměřený na daný jazyk, pokud je to nezbytné k výkonu tlumočnické nebo překladatelské činnosti s odbornou péčí
- Úspěšné složení vstupní zkoušky

- **Bezúhonnost**

- Podmínku bezúhonnosti nesplňuje osoba, která byla pravomocně odsouzena za **úmyslný trestný čin** nebo **trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem** tlumočnické činnosti, nehledí-li se na ni, jako by nebyla odsouzena.

D1) Tlumočníci

- **Vstupní kvalifikační zkouška**

- Vstupní zkouškou se ověřují zejména znalosti právních předpisů upravujících výkon tlumočnické činnosti a řízení, v nichž se tlumočnická činnost vykonává, a náležitostí tlumočnického úkonu.
- Vstupní zkoušku zajišťuje a organizuje Justiční akademie. Vstupní zkouška se koná v českém jazyce.
- Vstupní zkouška se považuje za splněnou v případě, že žadatel při vykonání vstupní zkoušky uspěl v jiném jazyce, než pro který nově žádá o zápis do seznamu tlumočnicků a překladatelů v uplynulých 3 letech před dnem podání žádosti.
- Žadateli, který splní podmínky a uhradí poplatek za umožnění vykonání vstupní zkoušky, bude umožněno do 6 měsíců od doručení žádosti vykonat vstupní zkoušku. Poplatek za umožnění vykonání vstupní zkoušky činí 3000 Kč.
- Možnost opakování zkoušky do 1 měsíce, jinak po uplynutí 3 let.

D1) Tlumočníci

- **Vznik oprávnění**

- Zápisem do seznamu tlumočnicků (vede Ministerstvo spravedlnosti)
- Žádost o zápis – předepsaný formulář, uvedení jazyku, pro který se o zápis žádá.
- Vydání průkazu tlumočnicka
- Oznamování změn v údajích do 10 pracovních dnů

- **Pozastavení oprávnění**

- Na vlastní žádost tlumočnicka
- Ministerstvo může v odůvodněných případech pozastavit tlumočnické oprávnění
 - Bylo zahájeno trestní stíhání proti tlumočnickovi (v souvislosti s činností, ohrožení důvěry)
 - Existují zdravotní nebo jiné vážné důvody dlouhodobě znemožňující výkon oprávnění
 - Bylo zahájeno řízení o omezení svéprávnosti tlumočnicka

D1) Tlumočníci

- **Zánik oprávnění**

- Ministerstvo rozhodne o zrušení oprávnění, pokud tlumočnick:
 - Přestal splňovat podmínky pro výkon tlumočnické činnosti
 - Nemůže ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů dlouhodobě vykonávat oprávnění nebo ji nemůže provádět s odbornou péčí a oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost nebylo pozastaveno
 - Závažným způsobem porušil nebo opakovaně porušuje povinnost stanovenou zákonem
- Je-li to možné a nehrozí-li nebezpečí z prodlení, vyzve ministerstvo tlumočnicka před vydáním rozhodnutí o zrušení oprávnění k nápravě ve stanovené přiměřené lhůtě.
- Oprávnění zaniká ze zákona:
 - Smrtí tlumočnicka
 - Oznámením o ukončení tlumočnické činnosti, a to k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo oznámení ministerstvu doručeno
 - Právní mocí rozhodnutí o zrušení oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost

D1) Tlumočníci

- **Povinnosti tlumočníka**

- Povinnost vykonávat činnost jen v jazyce, pro které má oprávnění
- Tlumočit s odbornou péčí, nezávisle, nestranně, a ve sjednané nebo stanovené době
- Tlumočník vykonává tlumočnickou činnost osobně
- Tlumočník je povinen oznámit ministerstvu veškeré skutečnosti, které mohou vést k pozastavení nebo zániku oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost, a to neprodleně, nejpozději však do 10 dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost.
- Tlumočník je povinen zapisovat údaje o tlumočnické činnosti do evidence úkonů do 5 pracovních dnů ode dne zadání úkonu (vede ministerstvo)
- Povinnost vyúčtovat odměnu bez zbytečného odkladu (SO rozhodne do 30 dnů)

D1) Tlumočníci

- **Mlčenlivost**

- Tlumočník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své tlumočnické činnosti, a to i po jejím skončení. Mlčenlivosti jej může zprostit jen zadavatel. Zproštění mlčenlivosti se nevztahuje na tlumočnický úkon provedený mezi obviněným a obhájcem v trestním řízení.
- Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na použití informací o skutečnostech přiměřeným způsobem a v anonymizované podobě pro vědecké nebo vzdělávací účely. Povinnosti mlčenlivosti se nelze dovolat vůči orgánu veřejné moci, před kterým probíhá řízení, v němž má být tlumočnický úkon použit; povinnosti mlčenlivosti se nelze dovolat ani vůči orgánu vykonávajícímu dohled nad tlumočnickou činností.
- Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na řízení proti osobě uvedené v odstavci 1 nebo 2 nebo proti zadavateli v souvislosti s touto činností, ani na spory mezi nimi

- **Odpovědnost tlumočnicka za škodu**

- Tlumočník je povinen nahradit újmu, kterou způsobil v souvislosti s výkonem tlumočnické činnosti
- Tlumočník se odpovědnosti zprostití, prokáže-li, že újmě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat

D1) Tlumočníci

- **Práva tlumočníka**

- Vyžaduje-li to povaha věci, je tlumočník oprávněn přibrat se souhlasem zadavatele konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek (**mlčenlivost!**). Tato okolnost spolu s důvody, které k ní vedly, musí být uvedena v tlumočnické doložce.
- Právo na odměnu → smlouva / vyhláška (zvýšení – mimořádně obtížný / krátit), DPH
- Právo na náhradu hotových výdajů účelně vynaložených k provedení úkonu a náhradu za ztrátu času včetně času stráveného na cestě v souvislosti s úkonem
- Právo na poskytnutí zálohy

D1) Tlumočníci

- **Vyloučení tlumočnicka z úkonu**

- Tlumočnick nesmí provést tlumočnický úkon, jestliže lze mít důvodnou pochybnost o jeho nepodjatosti pro jeho poměr k věci, účastníkovi řízení nebo jeho zástupci, zadavateli, orgánu veřejné moci, který tlumočnický úkon zadal nebo provádí řízení nebo při jiném postupu správního orgánu, kde má být tlumočnický úkon použit
- Jakmile se tlumočnick dozví o skutečnosti, pro kterou nesmí provést tlumočnický úkon, oznámí ji bezodkladně zadavateli. Ustanoví-li tlumočnicka orgán veřejné moci, pak tento orgán rozhodne, zda je tlumočnick v dané věci z provedení tlumočnického úkonu vyloučen

D1) Tlumočníci

- **Odmítnutí výkonu tlumočnické činnosti**

- Má pozastaveno oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost
- Nemá tlumočnické oprávnění v jazyce, ve kterém je potřebné úkon provést
- Nemá k provedení tlumočnického úkonu dostatek odborných znalostí
- Mu počet nebo rozsah zadaných, dosud neprovedených tlumočnických úkonů neumožňuje provést další úkon řádně a včas
- Je-li **zadavatelem orgán veřejné moci**, nesmí tlumočník odmítnout provést tlumočnický úkon z jiného než z uvedených důvodů nebo v případě, že mu závažné zdravotní okolnosti, závažná rodinná situace, mimořádné nebo neočekávané pracovní povinnosti nebo jiné vážné důvody neumožňují provést úkon řádně a včas, nebo tak stanoví jiný zákon. Orgán veřejné moci oznámí odmítnutí provedení tlumočnického úkonu ministerstvu, které údaj o odmítnutí, včetně důvodu odmítnutí provedení tlumočnického úkonu zaznamená do seznamu tlumočnicků a překladatelů.

D1) Tlumočníci

- **Ustanovení tlumočnicka**

- Orgán veřejné moci ustanoví, nebrání-li tomu okolnosti, tlumočnicka se sídlem nebo kontaktní adresou v obvodu krajského soudu, v němž má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště; při výběru tlumočnicka orgán veřejné moci přihledne také k zapsané specializaci.
- Orgán veřejné moci s tlumočnickem předem projedná zadání tlumočnického úkonu, termín jeho provedení, sdělí tlumočnickovi informace o předmětu tlumočnického úkonu a případně další informace ze spisu.
- Jedná-li se o tlumočnický úkon prováděný písemně nebo překladatelský úkon, lze tuto lhůtu na žádost tlumočnicka nebo překladatele výjimečně v odůvodněných případech prodloužit; lhůtu lze prodloužit opakovaně z důvodů hodných zvláštního zřetele.

D1) Tlumočníci

- **Jednorázová tlumočnická činnost**

- Orgán veřejné moci může výjimečně ustanovit k provedení tlumočnického úkonu i jinou osobu, která není zapsána do seznamu tlumočnicků a překladatelů pro daný jazyk, má potřebné odborné znalosti pro to, aby provedla tlumočnický úkon, a vyslovila se svým ustanovením souhlas, pokud pro daný jazyk není zapsán žádný tlumočník, nebo žádný tlumočník zapsaný v seznamu tlumočnicků a překladatelů nemůže tlumočnický úkon provést, nebo by provedení tlumočnického úkonu tlumočnickem zapsaným do seznamu tlumočnicků a překladatelů bylo spojeno s nepřiměřenými náklady nebo obtížemi.
- Orgán veřejné moci poučí osobu o významu tlumočnického úkonu z hlediska obecného zájmu a o následcích křivého tlumočení.
- Osoba ustanovená složí do rukou orgánu, který ji ustanovil, slib. Před složením slibu nesmí provést tlumočnický úkon. O složení slibu vyhotoví orgán veřejné moci zápis.

D1) Tlumočníci

- **Působnost správních orgánů**

- Ve věcech výkonu tlumočnické činnosti a ve věcech žádostí o zápis do seznamu soudních tlumočnicků a soudních překladatelů (dále jen „seznam tlumočnicků a překladatelů“) rozhoduje **Ministerstvo spravedlnosti** (dále jen „ministerstvo“).

- **Oznamovací povinnost**

- Zjistí-li orgán veřejné moci skutečnosti nasvědčující tomu, že v souvislosti s výkonem tlumočnické činnosti došlo k porušení tohoto nebo jiného zákona, oznámí to bez zbytečného odkladu ministerstvu
- Orgán činný v trestním řízení neprodleně vyrozumí orgán dohledu o vydání usnesení o zahájení trestního stíhání nebo o vzetí tlumočnicka do vazby
- Orgán veřejné moci zašle bez zbytečného odkladu ministerstvu opis rozhodnutí ve věcech, které mají vliv na trvání oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost

D1) Tlumočníci

- **Výtka**

- Drobné nedostatky ve výkonu tlumočnické činnosti a drobné poklesky v chování související s výkonem tlumočnické činnosti ministerstvo tlumočnickovi písemně vytkne.
- Písemná výtka se zaznamená jako neveřejný údaj do seznamu tlumočnicků a překladatelů. Údaj o uložené výtce se v seznamu vede po dobu 3 let.

- **Některé přestupky**

- Výkon překladatelské nebo tlumočnické činnosti bez oprávnění, nevykonává činnost nezávisle, nestranně, bez odborné péče..., poruší mlčenlivost (300.000,- Kč)
- Nesplní oznamovací povinnost, vyúčtuje vyšší odměnu (50.000,- Kč)
- Odmítne tlumočnický úkon orgánu veřejné moci bez zákonného důvodu, nepoučí další osoby (konzultanta) o mlčenlivosti, opatří listinu pečetí, i když nejde o tlumočnický úkon (200.000,- Kč)
- Promlčecí doba 5 let, pokud se přeruší, odpovědnost zaniká max. za 7 let

D2) Znalci a znalecké ústavy

- **Výkonem znalecké činnosti** se rozumí provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení.
- Znalec je povinen vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru a odvětví a případně specializaci, pro které má oprávnění vykonávat znaleckou činnost, s odbornou péčí, nezávisle, nestranně a ve sjednané nebo stanovené době.
- Znalec vykonává znaleckou činnost osobně; to platí i v případě, že znaleckou činnost vykonává ve znalecké kanceláři.
- K výkonu znalecké činnosti jsou oprávněni **znalci, znalecké kanceláře a znalecké ústavy**.

D2) Znalci a znalecké ústavy

- **Působnost**

- Ve věcech výkonu znalecké činnosti a ve věcech žádostí o zápis do seznamu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů (dále jen „seznam znalců“) rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“).

- **Podmínky pro výkon znalecké činnosti (znalec fyzická osoba)**

- Odborná způsobilost
- Bezúhonnost a plná svéprávnost
- Odpovídající materiálně technické zázemí a přístrojové vybavení
- Absence potrestání za přestupek v posledních 3 letech s pokutou 100.000,- Kč +
- Není na základě rozhodnutí soudu v úpadku
- Trvalý pobyt / sídlo / kontaktní adresa na území ČR
- Složení slibu do rukou ministra spravedlnosti

D2) Znalci a znalecké ústavy

- **Znalecká kancelář**

- Obchodní korporace (zákon č. 90/2012 Sb.),
- Bude vykonávat znaleckou činnost prostřednictvím alespoň 2 znalců oprávněných k výkonu znalecké činnosti ve stejném oboru a odvětví a případně specializaci, pro které si podala žádost o zápis do seznamu znalců,
- Má vypracována pravidla pracovních postupů zajišťujících řádný výkon znalecké činnosti

D2) Znalci a znalecké ústavy

- **Znalecký ústav**

- Je vysokou školou nebo její součástí, veřejnou výzkumnou institucí, státním podnikem, ústavem, organizační složkou státu, vnitřní organizační jednotkou této složky nebo osobou veřejného práva,
- Vykonává vědeckovýzkumnou činnost v příslušném oboru a odvětví a případně specializaci alespoň po dobu 3 let bezprostředně předcházejících dni podání žádosti o zápis do seznamu znalců,
- Bude vykonávat znaleckou činnost pomocí alespoň 1 znalce oprávněného k výkonu znalecké činnosti ve stejném oboru a odvětví a případně specializaci, pro které si podal žádost o zápis do seznamu znalců, nebo prostřednictvím osob zapojených do vědeckovýzkumné činnosti v příslušném oboru, odvětví, případně specializaci,
- Má vypracována pravidla pracovních postupů zajišťujících řádný výkon znalecké činnosti,
- Má vnitřními předpisy stanoven postup, jak bude znalecké posudky v souladu se zákonem brát na vědomí

E) Správní trestání

- Právní úprava
 - [Zák. č. 250/2016 Sb.](#), o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „**PřestZ**“)
 - [Zák. č. 251/2016 Sb.](#), o některých přestupcích (dále jen „**ZNP**“)
- Obsah problematiky
 - Podmínky odpovědnosti za přestupek
 - Odlišnosti oproti správnímu řízení
 - Některé přestupky
- Působnost přestupkové úpravy
 - Časová § 2 PřestZ (účinný v době spáchání, pozdější pokud je příznivější)
 - Území § 3 PřestZ (ČR, protiprávní povinnosti mimo území ČR, mezinárodní smlouva)
 - Osobní § 4 PřestZ (imunity, výsady, bezpečnostní sbor, kázeňská pravomoc, vazba + VTOS)

E) Správní trestání

- **Přestupek**

- Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.
 - Objektivní pojetí → **absence zavinění** (x přestupek fyzické osoby, § 15 PřestZ)
 - Společenská škodlivost → **materiální pojetí** (x trestný čin – formální pojetí)
 - Negativní vymezení → nejde-li o trestný čin
 - Generální pojetí přestupku – pachatelem může být FO, PO i FO coby podnikající osoba
- Obdobné pojmy s trestním zákoníkem
 - Pokus přestupku (x příprava), pokračování, trvajících, hromadný, opomenutí, spolupachatel
 - Zavinění (u fyzické osoby, postačí nedbalost), omyl, nepřičetnost
- **Odpovědnost za přestupek** – za přestupek není odpovědný ten, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku

E) Správní trestání

- **Zánik odpovědnosti za přešupek**

- Uplynutím promlčecí doby – **1 rok / 3 roky**, pokud horní sazba pokuty je 100.000,- Kč
 - Stavení: vedlo se TŘ, přešupkové řízení přeřušeno pro TŘ, vedlo se soudní řízení správni, trvalo podmíněné upuřtění od uložení správniho trestu
 - Přeřušeni (běží znovu): oznámením o zahájení přešupkového řízení, vydáním rozhodnutí o uznání viny, schválení dohody o narovnání.
 - Byla-li **promlčecí doba přeřušena**, odpovědnost za přešupek zaniká nejpozději 3 roky od jeho spáchání; jde-li o přešupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100.000 Kč, odpovědnost za přešupek zaniká nejpozději 5 let od jeho spáchání.
- Smrtí fyzické osoby
- Zánikem PO bez nástupce
- Vyhlášením amnestie

E) Správní trestání

- **Druhy správních trestů**

- **Napomenutí** (upozornění)
- **Pokuta** (v zákonné výši a splatnosti, jinak do 1.000,- Kč a splatnost do 30 dnů)
- **Zákaz činnosti** (spáchán v souvislosti s oprávněním, dle zákona jinak max. 3 roky)
 - Po uplynutí poloviny → možnost upuštění od výkonu zbytku trestu SO, který trest uložil (§ 47/4)
- **Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty** (užita či určena, získána či odměna, nabyt za ni)
- **Zveřejnění rozhodnutí o přestupku** (zákon stanoví, ochrana soukromí, sdělovací prostředek + úřední deska, zveřejnění rozhodnutí, které takové rozhodnutí ruší)

- Hlediska pro určení druhu a výměry trestu (povaha a závažnost... § 37 an.)

- **Podmíněné upuštění od uložení správního trestu**

- Povaha a závažnost + důvodně lze očekávat, že samotným řízením se napravil

- **Upuštění od uložení správního trestu**

- Více přestupků – za jeden odpovídající trest / povaha a závažnost + projednání stačí

E) Správní trestání

- **Mimořádné snížení výměry pokuty**

- vzhledem k okolnostem případu a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že i tak lze jeho nápravy dosáhnout,
- je pokuta ukládána za pokus přestupku,
- pokuta uložená v rámci zákonem stanovené dolní hranice sazby by byla vzhledem k poměrům pachatele nepřiměřeně přísná, nebo
- pachatel spáchal přestupek, aby odvrátil útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela naplněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze, nebo překročil meze jiné okolnosti vylučující protiprávnost.

- Je-li výměra pokuty mimořádně snižována, musí být uložena pokuta alespoň ve výši jedné pětiny dolní hranice sazby pokuty stanovené zákonem

- **Ochranná opatření**

- Omezující opatření (zákaz navštěvovat místa či akce, program pro zvládání agrese)
- Zabraní věci nebo náhradní hodnoty (nelze uložit propadnutí)

E) Správní trestání

• Správní trestání mladistvého

- Mladistvým je ten, kdo v době spáchání přestupku dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku.
- Při ukládání správního trestu mladistvému se přihlíží k jeho osobnosti včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, jakož i k jeho osobním poměrům tak, aby jeho další vývoj byl co nejméně ohrožen.
- Horní hranice sazby pokuty se u mladistvého snižuje na polovinu, přičemž však nesmí přesahovat částku 5000 Kč; to neplatí, je-li mladistvý podnikající fyzickou osobou.
- Zákaz činnosti nelze mladistvému uložit, jestliže by výkon tohoto správního trestu bránil přípravě na jeho povolání. Nejdéle lze uložit na dobu 1 roku.
- Od uložení správního trestu mladistvému lze též upustit, jestliže vzhledem k povaze spáchaného přestupku a k dosavadnímu způsobu života mladistvého lze důvodně očekávat, že uložení omezujícího opatření zajistí jeho nápravu lépe než správní trest.

E2) Řízení ve věcech přestupků

- **Věcná příslušnost**

- Nestanoví-li zákon jinak, je správním orgánem příslušným k řízení obecní úřad obce s rozšířenou působností
- Obecní úřad je příslušný k řízení o přestupcích
 - a) proti pořádku v územní samosprávě,
 - b) proti veřejnému pořádku,
 - c) proti občanskému soužití a
 - d) proti majetku.

- **Místní příslušnost**

- Místo spáchání → dle trvalého pobytu / sídla → dle polohy majetku → kde vyšel najevo nejdříve

- **Komise pro projednávání přestupků**

- Starosta může zřizovat jako zvláštní orgány obce komise pro projednávání přestupků. Komise může projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití, přestupky proti majetku a přestupky, o kterých to stanoví jiný zákon.
- Při zřízení komise starosta určí, které přestupky komise projednává namísto obecního úřadu.

E2) Řízení ve věcech přestupků

- **Účastníci řízení**

- **Obviněný** (jakmile vůči němu SO učinil první úkon v řízení, presumpce nevin, *in dubio*)
- **Poškozený** v části řízení, která se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení (právo na *adhezní nárok* – náhrada škody)
- **Vlastník věci**, která může být nebo byla zabrána, v části řízení, která se týká zabránění věci nebo náhradní hodnoty

- **Zvláštní subjekty**

- **Osoba přímo postižená spácháním přestupku** má v řízení, k jehož zahájení nebo pokračování dala souhlas, právo na vyznění o zahájení řízení, právo navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, právo na poskytnutí informací o řízení potřebných ke zpětvzetí souhlasu, právo vyjádřit v řízení své stanovisko, právo nahlížet do spisu, právo účastnit se ústního jednání a být přítomna při všech úkonech v řízení, právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům a právo na oznámení rozhodnutí.
- Zákonný zástupce, opatrovník mladistvého, orgán sociálně právní ochrany dětí...

E2) Řízení ve věcech přestupků

- **Oznámení o přestupku**

- Od PČR, vojenské policie; policie provede nezbytné šetření ve věci (příkaz na místě)

- **Odložení věci**

- Neodůvodňuje zahájení, zánik trestnosti, pachatel není odpovědný, imunity...
- Nezjištění pachatele do 60 dnů ode dne přijetí oznámení o přestupku

- **Zahájení řízení**

- Z moci úřední → o každém přestupku, který zjistí (zahájeno dnem doručení oznámení)
 - Oznámení – pachateli, popis skutku, předběžná právní kvalifikace (může být ústní)
- Se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku → řízení o přestupku, o němž tak stanoví jiný zákon, lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Je-li osob přímo postižených spácháním přestupku více, postačí souhlas pouze jedné z nich.
 - Určení lhůty k souhlasu (ne kratší 30 dnů), možnost vzít souhlas zpět (rozhodnutí o odvolání)
 - X postižení přestupkem osoby mladší 18 let, přestupek byl důvodem pro vykázaní z obydlí

E2) Řízení ve věcech přestupků

• Průběh řízení

- Možnost nařídit ústní jednání (nařídí na požádání obviněného – nezbytné k uplatnění)
 - X povinnost – nezbytné pro zjištění stavu věci, obviněný je mladistvý
- Řízení navazující na kontrolu → skutečnosti zjištěné při kontrole jediným podkladem
- Dokazování → možnost výslechu obviněného, nesmí být nucen

• Zastavení řízení

- Skutek není přestupkem, nespáchal jej obviněný, nebyl obviněnému prokázán...
- Imunity, obviněný nedovršil 15 let, odpovědnost zanikla, zpětvzetí souhlasu...

• Schválení dohody o narovnání

- Není rozpor s veřejným zájmem, dostačující, prohlášení o spáchání skutku, obviněný uhradil poškozenému škodu (/ BO), složení částky na prospěšné účely na účet SO

E2) Řízení ve věcech přestupků

• Příkaz

- Skutková zjištění jsou dostatečná, podkladem jen kontrolní protokol (§ 150/1,2 SŘ)
- **Sankce:** napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty
- **Nelze vydat:** řízení se souhlasem osoby přímo postižené, o nároku na náhradu škody, mladistvý nebo osoba omezeně svéprávná
- Opravný prostředek odpor, do 8 dnů od oznámení, ruší se bez dalšího
- Pokud byl proti příkazu podán odpor, nelze obviněnému v řízení uložit jiný druh správního trestu s výjimkou napomenutí nebo vyšší výměru správního trestu, než mu byly uloženy příkazem (x SO v řízení změny právní kvalifikaci) → *reformatio in peius*

• Příkaz na místě

- Nestačí domluva, obviněný souhlasí se zjištěným stavem a kvalifikací, s uložením pokuty, její výši a vydáním příkazového bloku (max. **10.000,- Kč**, mladiství **2.500,- Kč**)
- Mimo SO může uložit: PČR, vojenská policie, báňská správa, OIP, strážník OP/MP

E2) Řízení ve věcech přestupků

• Odvolání

- Obviněný – plný rozsah, poškozený – adhezní nárok, vlastník věci – zabrání věci
- Lhůta dle SŘ 15 dnů (x zvláštní zákon), včasné odvolání má odkladný účinek
- Obviněný může uvádět nové skutečnosti v průběhu odvolacího řízení
- Odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu
- Odvolací správní orgán **nemůže změnit** výrok napadeného rozhodnutí o správním trestu nebo výrok o náhradě škody anebo výrok o vydání bezdůvodného obohacení v neprospěch obviněného (x zrušit a vrátit, v novém řízení ano)
- Pokud důvod, pro který odvolací správní orgán rozhodl ve prospěch některého z účastníků řízení, prospívá též jinému účastníkovi řízení, rozhodne odvolací správní orgán též v jeho prospěch (*beneficium cohaesionis*)

• Přezkumné řízení

- Z úřední povinnosti do 3 měsíců, nejpozději do 3 let
- Přezkum příkazu na místě – nejpozději do 6 měsíců od vydání

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy
 - Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že neoprávněně zhotoví reprodukci ceniny nebo neoprávněně zhotoví anebo uvede do oběhu předmět, který by mohl být zaměněn s ceninou, nebo si takový předmět neoprávněně nechá zhotovit anebo jej neoprávněně užije
 - Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně
 - a) uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají nebo uvede nesprávný anebo neúplný údaj v čestném prohlášení u správního orgánu,
 - b) uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody,
 - c) zničí, poškodí nebo neoprávněně odstraní anebo poruší úřední uzávěru nebo úřední značku,
 - d) zničí, poškodí nebo neoprávněně odstraní veřejnou vyhlášku anebo pozmění její obsah,
 - e) podá nepravdivou nebo neúplnou svědeckou výpověď ve správním řízení,
 - f) jako osoba podávající před správním orgánem vysvětlení o přestupku spáchaném jiným uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo takovou okolnost zamlčí,
 - g) neoprávněně vystupuje jako úřední osoba, nebo
 - h) nedodrží omezující opatření uložené v řízení o přestupku.

E3) Některé přestupky

- Přestupky na úseku všeobecné vnitřní správy
 - (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně poškodí, zneužije nebo hrubě zneváží jiný zákonem chráněný symbol než státní symbol České republiky.
 - (2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poškodí, zneužije nebo hrubě zneváží jiný zákonem chráněný symbol než státní symbol České republiky.
 - (3) Fyzická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že si přisvojí vyznamenání, čestný titul nebo jiné obdobné ocenění udělované orgánem veřejné moci a vykazuje se jím.
 - (4) Za přestupek podle odstavců 1 až 3 lze uložit pokutu do 3000 Kč.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě
 - (1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost stanovenou v nařízení obce nebo kraje.
 - (2) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost stanovenou v obecně závazné vyhlášce obce nebo kraje.
 - (3) Za přestupek podle odstavce 1 nebo 2 lze uložit pokutu do 100.000 Kč.
 - (4) Dopustí-li se přestupku podle odstavce 1 nebo 2 fyzická osoba, lze jí uložit omezující opatření.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti veřejnému pořádku

- (1) **Fyzická osoba** se dopustí přestupku tím, že
 - a) neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci,
 - b) zneváží postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci,
 - c) maří vykazání ze společného obydlí provedené podle zákona o Policii České republiky nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle zákona o zvláštních řízeních soudních,
 - d) poruší noční klid,
 - e) vzbudí veřejné pohoršení,
 - f) znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství,
 - g) poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení, jde-li o případy, které nelze postihnout podle jiných zákonů,
 - h) úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení,
 - i) poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistice nebo pohřbívání, nebo
 - j) cestou na organizované sportovní utkání, v místě takového utkání nebo cestou zpět z takového utkání má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím její identifikaci.
- (2) **Právník nebo podnikající fyzická osoba** se dopustí přestupku tím, že
 - a) poruší noční klid,
 - b) znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství,
 - c) poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení, jde-li o případy, které nelze postihnout podle jiných zákonů,
 - d) zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení, nebo
 - e) poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistice nebo pohřbívání.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti veřejnému pořádku

- (3) Za přestupek lze uložit pokutu do
 - a) 5000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. h) nebo odstavce 2 písm. d),
 - b) 10000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), b), d), e), i) nebo j) anebo odstavce 2 písm. a) nebo e),
 - c) 20000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c) nebo f) anebo odstavce 2 písm. b), nebo
 - d) 50000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. g) nebo odstavce 2 písm. c).
- (4) Je-li přestupek podle odstavce 1 nebo 2, s výjimkou přestupku podle odstavce 1 písm. h) a odstavce 2 písm. d), spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku podle stejného odstavce, uloží se pokuta do
 - a) 15000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), b), d), e), i) nebo j) anebo odstavce 2 písm. a) nebo e),
 - b) 30000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c) nebo f) anebo odstavce 2 písm. b), nebo
 - c) 75000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. g) nebo odstavce 2 písm. c).
- (5) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit omezující opatření.
- (6) **Dobou nočního klidu** se rozumí doba od dvacáté druhé do šesté hodiny. Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit výjimečné případy, zejména slavnosti nebo obdobné společenské nebo rodinné akce, při nichž je doba nočního klidu vymezena dobou kratší nebo při nichž nemusí být doba nočního klidu dodržována.

E3) Některé přestupky

- Přestupek porušení povinnosti mlčenlivosti v souvislosti s trestním řízením
 - (1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba, která poskytuje součinnost orgánům činným v trestním řízení, se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost mlčenlivosti podle § 8 odst. 7 trestního řádu.
 - (2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 500 000 Kč.
- Přestupek křivého vysvětlení
 - (1) Fyzická osoba se jako osoba podávající **před orgánem činným v trestním řízení** vysvětlení o trestném činu spáchaném jiným dopustí přestupku tím, že úmyslně uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo takovou okolnost zamlčí.
 - (2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba podávající před orgánem činným v trestním řízení vysvětlení o trestném činu spáchaném jiným dopustí přestupku tím, že uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo takovou okolnost zamlčí.
 - (3) Za přestupek podle odstavce 1 nebo 2 lze uložit pokutu do 50 000 Kč.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti občanskému soužití

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,
 - b) jinému ublíží na zdraví, nebo
 - c) úmyslně naruší občanské soužití tak, že
 1. jinému vyhrožuje újmou na zdraví,
 2. jiného nepravdivě obviní z přestupku,
 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo
 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.
- (2) Právnická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,
 - b) naruší občanské soužití tak, že
 1. jiného nepravdivě obviní z přestupku,
 2. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo
 3. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.
- (3) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin, nebo
 - b) způsobí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, věk, zdravotní postižení, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho rodinný stav.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti občanskému soužití

- (4) Za přestupek lze uložit pokutu do
 - a) 10000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a), nebo
 - b) 20000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b) nebo c), odstavce 2 písm. b) nebo odstavce 3.
- (5) Je-li přestupek podle odstavců 1 až 3 spáchan opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku podle stejného odstavce, uloží se pokuta do
 - a) 15000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a), nebo
 - b) 30000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b) nebo c), odstavce 2 písm. b) nebo odstavce 3.
- (6) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit omezující opatření. Dopustí-li se přestupku podle odstavce 3 fyzická osoba, lze jí uložit omezující opatření.
- (7) Řízení o přestupku podle odstavce 1 písm. b) nebo c) anebo odstavce 2 písm. b) spáchaném mezi osobami blízkými anebo o přestupku podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a) lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spáchaním přestupku.
- (8) Při projednávání přestupku podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a) se správní orgán pokusí obviněného a osobu, jíž bylo ublíženo na cti, usmířit. Dojde-li k usmíření, správní orgán řízení usnesením zastaví.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti majetku

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně
 - a) způsobí škodu na cizím majetku
 - 1. krádeží,
 - 2. zpronevěrou,
 - 3. podvodem, nebo
 - 4. zničením nebo poškozením věci z takového majetku;
 - pokus tohoto přestupku je trestný,
 - b) neoprávněně užívá cizí majetek,
 - c) přisvojí si cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby, nebo
 - d) ukryje, užívá nebo na sebe anebo na jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.
- (2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) způsobí škodu na cizím majetku
 - 1. krádeží,
 - 2. zpronevěrou,
 - 3. podvodem, nebo
 - 4. zničením nebo poškozením věci z takového majetku;
 - pokus tohoto přestupku je trestný,
 - b) neoprávněně užívá cizí majetek,
 - c) přisvojí si cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby, nebo
 - d) ukryje, užívá nebo na sebe anebo na jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.

E3) Některé přestupky

- Přestupky proti majetku

- (3) Přestupku podle odstavce 1 písm. a) se dopustí též organizátor, návodce nebo pomocník.
- (4) Za přestupek podle odstavců 1 až 3 lze uložit pokutu do 50000 Kč.
- (5) Je-li přestupek podle odstavců 1 až 3 spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku podle stejného odstavce, uloží se pokuta do 70000 Kč.
- (6) Za přestupek podle odstavce 1 nebo 3 lze uložit omezující opatření.
- (7) Řízení o přestupku podle odstavce 1 nebo 3 spáchaném mezi osobami blízkými lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

E3) Některé přestupky

- Přestupky na úseku podnikání
 - (1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že provozuje obchodní, výrobní či jinou výdělečnou činnost **bez veřejnoprávního oprávnění, je-li požadováno.**
 - (2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) nesplní povinnost
 - 1. **uvádět na obchodních listinách** a v rámci informací zveřejňovaných způsobem umožňujícím dálkový přístup údaje o své obchodní firmě, a nemá-li ji, o svém jménu, sídle, zápisu do obchodního rejstříku, včetně oddílu a vložky, nebo do jiného veřejného rejstříku, popřípadě do jiné evidence, pokud jde o osobu nezapsanou ve veřejném rejstříku, a identifikační číslo osoby, bylo-li jí přiděleno,
 - 2. podat návrh na zápis, změnu nebo výmaz zápisu v obchodním rejstříku nebo v jiném veřejném rejstříku, popřípadě v jiné evidenci nebo uložit listinu do sbírky listin, nebo
 - 3. používat při podnikání svou obchodní firmu, a nemá-li ji, své jméno,
 - b) uvede na obchodní listině údaje, které jsou způsobilé vyvolat klamavý dojem.
 - (3) Za přestupek lze uložit pokutu do
 - a) 100.000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 nebo odstavce 2 písm. a), nebo
 - b) 50.000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. b).
 - (4) Za přestupek podle odstavce 2 písm. b) lze spolu s pokutou uložit zákaz činnosti do 1 roku.

E3) Některé přestupky

- Přestupky na úseku porušování práv k obchodní firmě
 - (1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že neoprávněně užívá obchodní firmu nebo jakékoliv označení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele.
 - (2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 50000 Kč.
- Přestupek na úseku zdravotnictví
 - (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně zmaří, ztíží nebo ohrozí poskytnutí zdravotní služby.
 - (2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že zmaří, ztíží nebo ohrozí poskytnutí zdravotní služby.
 - (3) Za přestupek podle odstavce 1 nebo 2 lze uložit pokutu do 100000 Kč.

E3) Některé přestupky

- Přestupek porušení povinnosti mlčenlivosti v souvislosti s trestním řízením
- Přestupek křivého vysvětlení
- Přestupky proti občanskému soužití
- Přestupky proti majetku
- Přestupky na úseku podnikání
- Přestupky na úseku porušování práv k obchodní firmě
- Přestupek na úseku zdravotnictví

F) Finanční právo

- Právní úprava
 - [Zák. č. 586/1992 Sb.](#), o daních z příjmu
 - [Zák. č. 338/1992 Sb.](#), o dani z nemovitých věcí (x daň z nabytí nemovitosti)
 - [Zák. č. 353/2003 Sb.](#), o spotřebních daních
 - [Zák. č. 235/2004 Sb.](#), o dani z přidané hodnoty
 - [Zák. č. 280/2009 Sb.](#), daňový řád
- Obsah problematiky
 - Finanční a daňové právo obecně
 - Jednotlivé druhy daní
 - Daňový proces

F1) Finanční právo

- Čl. 11/5 Listiny: Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.
 - **Daň** – povinná, nenávratná, neúčelová, neekvivalentní, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu
 - **Poplatek** – ekvivalentní platba např. za úkon (zahájení správního řízení)
- Daňové subjekty
 - **Poplatník** je daňový subjekt jehož předmět (příjem či majetek) je podroben daně, zatímco **plátce** daně je subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň, kterou vybral od jiných subjektů nebo srazil jiným poplatníkům.
- Přímá a nepřímá daň
 - **Přímá daň** je zákonem určená povinná platba do státního rozpočtu, která se od nepřímé daně liší skutečností možné přesné definice subjektu, jenž bude tuto daň platit.
 - **Nepřímá daň** je taková daň, kterou státu platí jiná osoba než ta, která je této dani podrobena a na kterou účinky daně dopadají.

F1) Finanční právo

- **Daňový základ a sazba daně**
 - Konstantní (např. daň z hlavy), lineární (proporcionální), progresivní, regresivní
- **Odpočty ze základu daně, slevy na dani**
 - Prostřednictvím odpočtů dochází k úpravě základu daně a tedy ovlivňování daňové povinnosti.
 - Standardní odpočty snižují základ daně o předem stanovenou pevnou částku, jestliže při splnění zákonných podmínek.
 - Nestandardní odpočty se odčítají od základu daně v prokazatelně vynaložené výši, která je limitována absolutně nebo relativně. Jedná se například o úroky z úvěrů na bytovou potřebu či příspěvky na penzijní připojištění a pojistné na penzijní pojištění.
- **Daňová správa** – (Ministerstvo financí), Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství, finanční úřady, územní pracoviště, specializovaný finanční úřad

F1) Finanční právo

- **Soustava daní**

- **Daně přímé**

- Daň z příjmů

- Daň z příjmů fyzických osob
 - Daň z příjmů právnických osob

- Daně majetkové

- Daň z nemovitých věcí
 - Daň silniční
 - ~~Daň z nabytí nemovitých věcí~~

- **Daně nepřímé**

- Univerzální daň

- Daň z přidané hodnoty

- Selektivní daň

- Spotřební daň
 - Ekologická daň (z elektřiny, ze zemního plynu a některých dalších plynů, u pevných paliv)

F2) Daň z příjmů (fyzických a právnických osob)

- **DPFO**

- Předmět daně: příjmy ze závislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu, ostatní příjmy
 - Registrace k DPFO ze samostatné činnosti – do 8 dní od zahájení činnosti
- Sazba daně: 15 %
- Od daně z příjmů jsou osvobozeny příjmy uvedené v § 4 ZDP – např.: daňový bonus, kurzový zisk, příjmy z prodeje rodinného domu, pokud v něm prodávající bydlel nejméně 2 roky, příspěvek nebo příspěvek k důchodu, ocenění v oblasti kultury a další.
 - Bezúplatné příjmy nabyté příležitostně, pokud jejich úhrn od téhož poplatníka ve zdaňovacím období nepřevyšuje částku 15000 Kč
- Od základu daně se odečítají výdaje účelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů (základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení)

F2) Daň z příjmů (fyzických a právnických osob)

- **DPPO**

- Sazba: 19 %
- Registrační povinnost do 30 dnů ode dne zápis do příslušného rejstříku

F2) Daň z příjmů (fyzických a právnických osob)

- **Daň z přidané hodnoty**

- Sazba: 15 %, 21 %
- Princip daně z přidané hodnoty spočívá v odvedení daně pouze z rozdílu ceny mezi vstupy a výstupy, tedy z toho, o kolik se cena zboží u něho zvýší (kolik k hodnotě přidá). Subjekt platí dodavatelům cenu včetně této daně a dodavatel sám dostává zaplacenou za zboží včetně této daně. Do státního rozpočtu pak odvede rozdíl mezi obdrženou a zaplacenou daní, případně mu může daň být vrácena.
- Předmětem daně je dodání zboží, převod nemovitosti nebo poskytnutí služby za úplatu fyzickou nebo právnickou osobou, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku. Předmětem daně je považováno také pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti a také pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou, která není osobou povinnou k dani. Dále je předmětem daně dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku

F2) Daň z příjmů (fyzických a právnických osob)

- **Daň z přidané hodnoty**

- Plátcem daně z přidané hodnoty je každý subjekt se sídlem, provozovnou či místem podnikání registrovaný jako plátce DPH. V Česku se plátcem musí povinně stát subjekt, jehož obrat přesáhl za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč. Výjimku tvoří osoba, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.
- Přihlášku k registraci musí podat do 15 dnů po skončení termínu, v němž subjekt překročil stanovený limit a plátcem se stává prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročil stanovený obrat. Pokud to neudělá, je mu finanční úřad povinen ze zákona udělit pokutu 10 % ze všech příjmů za období, v němž měl být plátcem daně a nebyl

F3) Správa daní

- **Daňové tvrzení** (základ pro správné zjištění a stanovení daně)
 - Řádné daňové tvrzení, a to daňové přiznání, hlášení nebo vyúčtování
 - Dodatečné daňové tvrzení, a to dodatečné daňové přiznání, následné hlášení nebo dodatečné vyúčtování
- **Vyhledávací postupy**
 - Vyhledávací činnost, vysvětlení, místní šetření
- **Daňová kontrola**
 - Předmětem daňové kontroly jsou daňové povinnosti, tvrzení daňového subjektu nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně vztahující se k jednomu daňovému řízení
 - Správce daně předmět daňové kontroly prověřuje ve vymezeném rozsahu. Rozsah daňové kontroly lze v jejím průběhu rozšířit nebo zúžit doručením oznámení o změně rozsahu daňové kontroly
 - Oznámení doručované v souvislosti s daňovou kontrolou neobsahuje odůvodnění a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky

F3) Správa daní

- **Pomůcky a sjednání daně**

- Nesplní-li daňový subjekt při dokazování jím uváděných skutečností některou ze svých zákonných povinností, a v důsledku toho nelze daň stanovit na základě dokazování, správce daně stanoví daň podle pomůcek, které má k dispozici nebo které si obstará, a to i bez součinnosti s daňovým subjektem.
- Neprokázal-li daňový subjekt svá tvrzení vztahující se k jeho daňové povinnosti, a daň nelze dostatečně spolehlivě stanovit ani podle pomůcek, které má správce daně k dispozici, správce daně s daňovým subjektem daň sjedná.

- Daňová řízení

- **Registrační** – oznamovací povinnost do 15 dnů, přidělení DIČ
- **Nálezací** – vyměřovací (řádné, opravné tvrzení), doměřovací (dodatečné tvrzení)
- **Při placení daní** – o posečkání daně a rozložení úhrady, o zajištění daně, exekuční
- **O mimořádných opravných a dozorčích prostředcích**

F3) Správa daní

- **Lhůta pro stanovení daně**

- Daň nelze stanovit po uplynutí lhůty pro stanovení daně, která činí 3 roky. Lhůta pro stanovení daně počne běžet dnem, v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo v němž se stala daň splatnou, aniž by zde byla současně povinnost podat řádné daňové tvrzení. Stavení a přerušování běhu lhůty § 148 DŘ

- **Lhůta pro placení daně**

- Daň nelze vybrat a vymáhat po uplynutí lhůty pro placení daně, která činí 6 let. Lhůta pro placení daně začne běžet dnem splatnosti daně.

- **Zajištění daně**

- Zástavní právo, ručení, zajišťovací příkaz

- **Daňová exekuce**

- Peněžitá povinnost – srážky ze mzdy, postižení bankovního účtu, mobiliární exekuce...
- Nepeněžitá povinnost – vyklizení, provedení prací a výkonů, peněžitá pokuta

Další významné odvětví správního práva

- Ochrana osobních údajů
- Ochrana utajovaných informací
- Právo životního prostředí (samostatný obor)
- Právo sociálního zabezpečení (samostatný obor)
- Správa školství
- Správa kultury
- Správa zdravotnictví
- Správa policie a obrany
- Hornictví
- (...)

Kontrolní otázky

- Co je to občanský průkaz a cestovní pas?
- Lze zakázat konání shromáždění a podléhá shromáždění povolení?
- Co je to přestupek a kdy se u něj vyžaduje zavinění?
- Jaký je rozdíl mezi příkazem a příkazem na místě?
- Vysvětlete rozdíl mezi tlumočnickem a překladatelem?
- Jaké jsou povinnosti tlumočnicka? Jak dlouho trvá jeho povinnost mlčenlivosti?
- Jaký je rozdíl mezi stavebním a územním řízením?
- Kolik dnů počítaných za jaké období může na území České republiky pobývat cizinec bez vízové povinnosti (např. občan Ukrajiny)?
- Jaká je sazba daně z příjmů fyzických osob a do kdy se musí fyzická osoba k této dani registrovat poté, co zahájí samostatnou výdělečnou činnost?

Děkuji za pozornost 😊

jan.greplo1@upol.cz